

FOCUS

HAAGLANDEN

JAARGANG 8

[**THEMA:
WONEN**]

REGIOBESTUURDERS WONEN:

"Behoud regionale aanpak woonruimteverdeling"

CO₂-REDUCTIE

Verduurzamen van woningen in Metropoolregio Rotterdam Den Haag

EXPERTTEAM EIGENBOUW HELPT GEMEENTEN

Bouwen van eigen woning in opkomst

WINTER 2011

RELATIEMAGAZINE VOOR OVERHEID EN BEDRIJFSLEVEN

4

waarmaken van ambities

Wij bouwen duurzaam voor toekomstige generaties

De wetenschap dat elke ontplooiing van bouwactiviteit haar erfenis achterlaat voor komende generaties, daagt Dura Vermeer uit. Niet alleen tot een integrale benadering van de totale levenscyclus van vastgoed, maar ook tot samenwerking met gerenommeerde kennisinstututen als TU Delft én de introductie van een aantal spraakmakende productinnovaties op het gebied van infrastructuur. Denk aan drijvende en amfibische woningen, het PCS-woningbouwconcept, het Ondergronds Afval Transportsysteem en asfalt op de rol of Ecopave. Met warmte- en koude-opslag in combinatie met natuurstroom, gaan we weer een stap verder in onze strijd tegen de CO₂-uitstoot.

Overgoo 6, 2266 JZ Leidschendam, T (070) 301 37 00
www.duravermeerbouwleidschendam.nl

Colofon

De bestuurlijke partners van Focus Haaglanden willen met dit relatiemagazine de samenhang en samenwerking tussen regionale overheden, lokale overheden, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties in Haaglanden zichtbaar maken en stimuleren. Het magazine moet bijdragen aan het regionale saamhorigheidsbesef. Focus Haaglanden heeft daarmee een regionaal karakter, dat niettemin waar relevant in een landelijk kader wordt geplaatst. De bestuurlijke partners zijn: Stads- en Gemeentegewest Haaglanden, gemeente Den Haag, Veiligheidsregio Haaglanden en Kamer van Koophandel Den Haag.

Redactieadres
Stads- en Gemeentegewest Haaglanden
Grote Marktstraat 43
Postbus 66
2501 CB Den Haag
Tel: 070 7501500
Fax: 070 7501501
E-mail: informatie@haaglanden.nl
www.focushaaglanden.nl

Abonneren
Aanmelden en adreswijzigingen:
www.focushaaglanden.nl

Aan dit nummer werkten mee
Redactie: Brigitte van Beek, Hans Bongers, Leoni Delsink, Chris Lieshout, Hans Oerlemans, Danny Peters, Hans Robers, Peter Smit

Fotografie: Anoek Bleumer, Ed Buying, Peter van Eeden, Sicco van Grieken, KCAP, Must, Peter van Oosterhout, Mladen Pikulic, Joop Wever

Druk
DeltaHage grafische dienst-
verlening

Commerciële exploitatie
AddingBusinezz B.V.
079 - 888 45 14

Stefan Toet
(06) 411 600 94
Stefan.toet@addingbusinezz.nl

Concept, uitgave en vormgeving
Actorion Communicatie, Velp

Copyright en verantwoordelijkheid
Het auteursrecht op de in dit tijdschrift verschenen artikelen wordt door de uitgever voorbehouden. De verantwoordelijkheid voor een artikel ligt bij de betreffende organisatie.

Uitgave
Winter 2011

Voorpagina
Bé Emmens (links), portefeuillehouder Wonen bij het Stads- en Gemeentegewest Haaglanden en Koos Karssen, portefeuillehouder Wonen bij de stadsregio Rotterdam
Fotografie: Mladen Pikulic

Inhoudsopgave

Thema: Wonen

Afschaffen Wgr+ en aannemen Huisvestingswet heeft grote gevolgen	4	Samen verantwoordelijk voor een goed debat	26
"Brandveilig Leven vraagt om een heel andere mindset"	6	Wordt zeker vervolgd!	28
Haaglanden en Rotterdamse regio actief met verduurzamen woningen	8	Van schone straat tot klimaatbeleid	32
"Een veilige gemeente begint bij de raad"	11		
"Als ze er eenmaal wonen, willen ze vaak nooit meer weg"	12		
Nieuwbouw in de Metropoolregio	16	Verder in dit nummer	
Expertteam Eigenbouw reikt gemeenten helpende hand	18	De Stelling	10
Laakhaven West: mix van wonen, werken, studeren en recreëren	20	In the picture:Hans Horlings	14
Rotterdam en Haaglanden werken hard aan Metropoolregio	22	Column Gerard Milo	15
Academie met actualiteit en actie	25	Kort in de regio	30

Wonen in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag

In de Metropoolregio Rotterdam Den Haag wonen ruim 2 miljoen mensen. Het woningaanbod is heel divers: het kent vele woningtypen, woonmilieus en prijsklassen. De Metropoolregio Rotterdam Den Haag wil ervoor zorgen dat die diversiteit blijft zodat iedere inwoner naar wens kan wonen, nu en in de toekomst. Of dat nu groen-stedelijk, landelijk, in het centrum van een stad of net erbuiten is. De twee regiobestuurders van het beleidsterrein Wonen, Bé Emmens (Stads- en Gemeentegewest Haaglanden) en Koos Karssen (stadsregio Rotterdam) pleiten voor het behoud van een regionale aanpak van de woonruimteverdeling. Met de verdwijning van de plus in de WGR+, dat wil zeggen van de wettelijke verplichte taken, lijkt deze in het gedrang te komen. Eén van de middelen om diversiteit in het woonklimaat te behouden is (Collectief) Particulier Opdrachtgeverschap. Steeds meer gemeenten

kiezen voor een project waarbij kopers zelf of gezamenlijk met anderen, hun woning kunnen ontwerpen. Het Expertteam Eigenbouw vanuit het AgentschapNL staat deze gemeenten bij in dit proces.

In dit nummer is voor een groot aantal artikelen weer samengewerkt met de stadsregio Rotterdam. Onze buurregio neemt deze artikelen in haar relatiemagazine op. Vanaf 2012 gaat deze samenwerking een stap verder en zullen beide stads- en gemeentelijke magazines opgaan in één blad. Deze metropolitane editie verschijnt begin april. Als relatie van het Stads- en Gemeentegewest Haaglanden ontvangt u automatisch een exemplaar.

Caroline Schep
Hoofdredacteur

'Straks is het weer ieder voor zich'

Afschaffen Wgr+ en aannemen nieuwe Huisvestingswet heeft grote gevolgen

Het kabinet heeft het voornemen om met ingang van 2013 de Wet gemeenschappelijke regelingen voor plusregio's (Wgr+) af te schaffen. De woonruimteverdeling bleek de afgelopen jaren bij uitstek een thema om op het niveau van stadsregio's te regelen. Met het wegvallen van de Wgr+ lijkt ook die regionale aanpak van de woonruimteverdeling in het gedrang te komen.

Tekst: Ben Maandag, i.o. stadsregio Rotterdam
Fotografie: Mladen Pikulic

Momenteel is er een nieuwe Huisvestingswet in de maak, maar in de voorlopige schetsen is over regionale samenwerking op dit terrein niets terug te vinden. Met als gevolg dat straks, wanneer er niets gebeurt, elke gemeente apart eigen beleid kan ontwikkelen als het gaat om woonruimteverdeling. "Het is een schrikbeeld", zegt Koos Karssen, burgemeester van Maassluis en portefeuillehouder Wonen van de stadsregio Rotterdam, "wanneer de plus van de Wgr+ afgaat en we niet meer verplicht zijn afspraken te maken over de woningtoewijzing. Als elke gemeente dat weer afzonderlijk kan doen, verdwijnt de solidariteit uit de regio. Dat lijkt mij slecht voor de woningzoekende."

Binnen de stadsregio Rotterdam zijn die afspraken zo'n vijftien jaar geleden gemaakt. Karssen: "Die afspraken worden door iedereen gerespecteerd en uitgevoerd zonder dat we daarop heel stringente handhavingmaatregelen hoeven los te laten. Dat is op zich al heel bijzonder. Ik ben bang dat gemeenten straks te veel oog hebben voor alleen hun eigen woningmarkt en de solidariteit van de gezamenlijke huisvestingsverantwoordelijkheid uit het oog zouden

De portefeuillehouders Wonen bij het Stadsgewest Haaglanden en de stadsregio Rotterdam: Bé Emmens (links) en Koos Karssen

kunnen verliezen. Dan heeft de woningzoekende niet meer de vrijheid die we nu als zo gewenst beschouwen. Het wordt dan ieder voor zich."

Elitair

De zelf opgelegde solidariteit binnen regio's komt daarmee ten einde, vreest Karssen. "Het mooie van de bestaande regeling was dat die op basis van vrijwilligheid was, maar met een stok ach-

ter de deur vanuit de provincie. Daardoor konden we die werkwijze goed in de praktijk brengen. Het huidige kabinet staat de vrijheidsgedachte voor. Ik ben een groot voorstander van vrijheid, maar je moet toch ook de woningzoekende beschermen en voorkomen dat wonen elitair wordt. De zorg die ik heb, is dat de gewone man gedwongen wordt te blijven zitten waar hij zit zonder te profiteren van het brede scala mogelijk-

heden dat de regio als geheel heeft te bieden."

De situatie in de stadsregio Rotterdam komt overeen met die van het Stadsgewest Haaglanden, onderstreept Bé Emmens, wethouder in Zoetermeer en portefeuillehouder Wonen van het Stadsgewest. "Wij hebben één verordening voor de woningtoewijzing die alle bij het Stadsgewest aangesloten gemeenten met elkaar overeen zijn gekomen. Bovendien hebben we prestatieafspraken gemaakt met de corporaties, die natuurlijk ook een belangrijke partij zijn in het geheel."

Afhankelijk

Evenals zijn evenknie bij de stadsregio Koos Karssen, ziet ook Emmens het gevaar dat jarenlange inspanningen om met elkaar als regio een volkshuisvestingsbeleid te voeren straks als sneeuw voor de zon verdwijnen. "Het hangt er ook sterk vanaf wat de provincie voor rol krijgt toebedeeld en of die alsnog samenwerking kan afdwingen. Maar het betekent wel dat we veel meer dan vroeger afhankelijk worden van anderen." Emmens betreurt die ontwikkeling. "Die regionale samenwerking is nodig. Ik hoop dat we in staat zullen zijn met elkaar alsnog die afspraken te kunnen maken. Want de mensen die een woning zoeken trekken zich niets aan van gemeentegrenzen. Misschien dat er ook langs de lijnen van de corporaties een vorm van samenwerking is te vinden. Zij hebben een groot belang in deze discussie. Ook zij zijn dikwijls regionaal georganiseerd en beperken zich niet tot woningbezit in één gemeente alleen. Kijk naar een corporatie als Vestia, die zowel in de regio Haaglanden als in de regio Rotterdam opereert."

Verstopping

In het blad Binnenlands Bestuur vestigen Koos Karssen en Leo Bartelse, directeur van de koepelorganisatie van Rotterdamse corporaties Maaskoepel, onlangs de aandacht op de gevaren van het afschaffen van Wgr+ en het hiaat in de nieuwe Huisvestingswet. "Regionale afstemming van woonruimteverdeling is bovendien onmisbaar bij het verwe-

zenlijken van ambities zoals die in het nationaal programma Kwaliteitssprong Rotterdam-Zuid", luidde een passage in het verhaal. Karssen legt uit: "Het wordt lastig voor grote steden of plaatsen rond de grote stad die met renovaties of revitaliseringsoperaties bezig zijn. Door die wet wordt het moeilijk om huurders die dan een andere woning nodig hebben onder te brengen. In zo'n proces was juist de mogelijkheid voor huurders aanwezig om zich elders binnen de stadsregio te vestigen. Wanneer dat niet kan, dan zou dat kunnen leiden tot verstopping."

De regionale afspraken zijn vooral bedoeld om gezamenlijk lief en leed te delen. Dat houdt in dat ook een beroep is gedaan op omliggende gemeenten om een deel van de grootstedelijke problematiek op zich te nemen en niet alleen Rotterdam daarvoor te laten opdraaien. Karssen: "Nu we in de richting van die nieuwe wet bewegen en de discussies loskomen met de wethouders volkshuisvesting van de verschillende

Tweede Kamer: "Men realiseert zich daar steeds meer dat de gevolgen groot kunnen zijn en ik hoop dan ook dat de Kamer de mogelijkheid open houdt voor regio's om gezamenlijke afspraken te maken."

"In Haaglanden zijn we rond 1996 met die onderlinge afspraken begonnen," zegt Emmens. "We zouden toch niet graag meer naar de situatie voor 1995 terug moeten willen. De keuze om gezamenlijk één verordening te maken is toen door de gemeenten zelf gemaakt. Het zou toch vervelend zijn wanneer je die discussie nu weer opnieuw moet gaan voeren of dat we straks uitkomen op een lappendeken van verschillende regelingen."

Intussen zoeken het Stadsgewest Haaglanden en de stadsregio Rotterdam steeds meer toenadering tot elkaar. Aan de horizon gloort een Metropoolregio Rotterdam Den Haag. Ook bij die toenaderingspogingen speelt de discussie over de woningtoewijzing een rol. Emmens: "We constateren dat we de woonruimteverdeling beide op dezelfde

'Woningzoekende heeft straks niet meer de vrijheid die we nu als zo gewenst beschouwen'

gemeenten, merk je dat er genuanceerd naar wordt gekeken. Je ziet dat sommige gemeenten toch liever baas in eigen huis willen blijven. Als regiobestuurder denk ik dat het goed is om de problematiek van de grote stad te erkennen en daar ruimte voor te creëren."

Emmens: "Als Stadsgewest Haaglanden zijn wij voor een regionale samenwerking, maar ik weet nog niet hoe die er straks uit kan zien. We hebben in elk geval wel overeenstemming nodig tussen de wethouders volkshuisvesting van de betrokken gemeenten. Daarom wil ik zo snel mogelijk een goed beeld krijgen van alle gemeenten afzonderlijk: hoe zij erover denken en hoe zij hiermee nu verder willen omgaan. Het liefst zou ik zien dat het alsnog in de nieuwe Huisvestingswet wordt geregeld." Karssen heeft zijn hoop gevestigd op de

manier hebben geregeld. Dat zouden we dan ook graag in elkaar willen schuiven. Ook willen we corporaties vragen hun verdeelsystemen op elkaar af te stemmen. Wanneer die eenheid er eenmaal is, dan zijn er voor huurders geen juridische barrières meer tussen de verschillende gebieden."

Karssen: "We realiseren ons daarbij wel dat de woningmarkt van Rotterdam en omstreken niet helemaal vergelijkbaar is met die van Den Haag en omgeving. Daar zitten wel verschillen tussen. De regels die er nu zijn vind ik goed. Misschien dat we die met wat maatwerk moeten aanpassen aan het gebied waarover ze gaan. Vooral in de gebieden waar de regio's in elkaar overlopen kun je gezamenlijk beleid ontwikkelen. Daar stel ik me wel wat bij voor. Maar het belangrijkste is dan dat die bevoegdheid er blijft om samen op te trekken."

Nieuw Bouwbesluit moet einde maken aan veelvuldig nodeloos uitrukken

“Brandveilig Leven vraagt om een heel andere mindset”

VRH

Minder doden, minder gewonden en minder schade. Dat is - kort samengevat - de opdracht aan de brandweer. Hoe dit doel te bereiken? Niet met meer materieel, nieuwe technieken of nog scherpere opleidingseisen. Dat is de les van de afgelopen tien jaar. Hoe dan wel? Burgers zullen zich veel sterker zelf verantwoordelijk moeten voelen voor hun veiligheid.

6

Tekst: Hans Oerlemans i.o. Veiligheidsregio Haaglanden
Fotografie: Peter van Eeden

V.l.n.r.: Otto Visscher, Paul van de Wetering en Marcel Koene

“Brandveilig Leven vraagt om een heel andere mindset”, zegt Otto Visscher, hoofd Risico’s en Publieke Veiligheid van Brandweer Haaglanden. “In Nederland heerst de gedachte dat de overheid ons met wetten en regels beschermt tegen onheil. Doet zich toch een calamiteit voor, dan komen hulpdiensten de burger in nood redden. Natuurlijk komt de brandweer, maar dat ontslaat de burger niet van zijn eigen verantwoordelijkheid. Wie teveel op de overheid leunt, creëert geen veiligheid. Men zal zelf het voortouw moeten nemen. Dat geldt eens te meer nu de brandweer fors moet bezuinigen.”

Bouwtoets naar de markt

Certificering is hiervoor een goed hulpmiddel, stelt Paul van de Wetering, hoofd Risicobeheersing Den Haag. “In Haaglanden hebben we het keurmerk Brandveilig Gebruik Bouwwerken (BGB) ontwikkeld. Wil je als ondernemer bewust met brandveiligheid bezig zijn, dan vraag je een inspectie aan op basis van het keurmerk. Een inspecteur van een privaat bedrijf maakt een rapport aan de hand van bouwkundige, technische en organisatorische punten. Wie aan de eisen voldoet, kan bij KIWA het keurmerk aanvragen. Het garandeert een graad van brandveiligheid die uit-

gaat boven de minimale eisen uit het bouwbesluit. In zo’n gebouw hoeven wij geen extra controles uit te voeren. We kunnen ons dan concentreren op gebouwen waar het nog niet goed zit.” Een keurmerk aanvragen gebeurt vrij-

expertise inzetten op complexe vergunningaanvragen. Bij ondergronds bouwen en hoogbouw blijft toetsing sowieso een zaak van de brandweer. Door onze expertise hebben wij hier een meerwaarde ten opzichte van commer-

rukken.’ Nu staan automatische brandmelders in veel kantoren, bedrijfspanden en verblijfsgebouwen doorgeschakeld naar de Regionale Alarm Centrale. Zoals bekend zijn de meeste doormeldingen loos alarm. Bij gebouwen waar

afgaat, dan rukken wij in de toekomst nog steeds gewoon uit. De zekerheid dat de brandweer altijd komt, kan soms nonchalance in de hand werken. Ook in de zorg is een andere mindset nodig. We praten daarom met zorginstellingen

en aanmerkingen. Na vier jaar overleg met het ministerie van Binnenlandse Zaken is voor bijna alle kritiek een bevredigende oplossing gevonden. Nu ligt er een helder en vereenvoudigd bouwbesluit waar de brandweer goed mee uit de voeten kan (op nog enkele punten na). Volgens Visscher is er sprake van een omslagpunt. “Het bouwwerk aan regels en voorschriften was altijd groot en de eigen rol van het individu klein. Men ging achteroverleunen, want brandveiligheid was wettelijk tot in detail geregeld. Dat gaf schijnzekerheid. In het nieuwe Bouwbesluit staat het individu voorop en beperkt de regelgeving zich tot het basisniveau. Of een gebouw daadwerkelijk veilig is, hangt in hoge mate af van de eigenaar en de gebruikers. Dat was altijd al zo, maar nu zeggen we het expliciet.”

‘Wie teveel op de overheid leunt, creëert geen veiligheid.’

willig. De bouwtoets bij ver- en nieuwbouw blijft in veel gevallen verplicht. Het nieuwe Bouwbesluit 2012 zet echter wel de deur open voor commerciële adviesbureaus om de bouwtoets uit te voeren. Volgens Marcel Koene (beleidsmedewerker Veiligheid) zitten hier zowel positieve als negatieve kanten aan: “Als marktpartijen eenvoudige bouwplannen beoordelen op aspecten van brandveiligheid, kunnen wij onze

ciële partijen. Nadeel van toetsing door de markt is wel dat wij essentiële informatie over gebouwen dreigen te missen. Bij een brand in een bedrijf moeten de mensen van de tankautospuiter wel weten hoe het er ter plekke uitziet en wat ze kunnen aantreffen.”

Nodeloos uitrukken

Het nieuwe Bouwbesluit belooft een einde te maken aan het ‘nodeloos uit-

‘De zekerheid dat de brandweer altijd komt, kan soms nonchalance in de hand werken.’

mensen zichzelf in veiligheid kunnen brengen, vervalt de verplichte doormelding. “Een hele verbetering”, vindt Van de Wetering. “Voor instellingen in de gezondheidszorg en andere gevoelige objecten blijft de verplichte doormelding wel gelden. En terecht. Als in een verzorgingshuis door een verbrande boterham in een broodrooster het alarm

over hoe zij Brandveilig Leven kunnen verankeren in de organisatie.”

Eigen verantwoordelijkheid eerst

Naar verwachting gaat het nieuwe bouwbesluit op 1 april 2012 in. Aanvankelijk had de Nederlandse Vereniging voor Brandweezorg en Rampenbestrijding (NVBR) maar liefst 82 op-

Omkatten kantoren: brandveiligheid terug naar af?

Nederland staat vol met leegstaande kantoren die zelfs bij een aantrekkende economie niet meer verhuurd zullen worden. Ombouwen tot appartementen lijkt een aantrekkelijke optie, maar ook hier geldt: ‘tussen droom en daad staan wetten en praktische bezwaren.’ Het Bouwbesluit 2003 bepaalt dat bij verbouw van een pand aan de nieuwste voorschriften voor veilig bouwen dient te worden voldaan. Voor kantoren uit de jaren ‘60 of ‘70 is dat kostbaar en vaak zelfs onuitvoerbaar.

Het nieuwe Bouwbesluit 2012 heeft een oplossing. Bij verbouw gelden in beginsel voortaan de eisen uit het jaar waarin de oorspronkelijke bouwvergunning werd afgegeven. “Daar zitten grote risico’s aan”, vindt Marcel Koene. “Als je een plan toetst aan de voorschriften uit 1960, ga je voorbij aan alle nieuwe inzichten uit de afgelopen vijftig jaar. De brandwerendheid van tussenwanden gaat dan ineens een stuk omlaag. Is dat verantwoord? De aanscherping van regels heeft een reden. Het omkatten van kantoren tot woningen mag niet betekenen dat de veiligheid ineens vijftig jaar terug in de tijd gaat. We zijn hierover nog volop in discussie met het ministerie.”

7

Haaglanden en Rotterdamse regio actief met verduurzamen woningen

Nieuwe technieken voor duurzaam bouwen, bieden in de woningbouw steeds meer kansen.

De gebouwde omgeving is nu verantwoordelijk voor veertig procent van de CO₂-uitstoot.

8

Momenteel onderzoeken de regio's de mogelijkheden om te kunnen samenwerken op dit gebied. Klimaatproblemen en duurzame ontwikkeling stoppen immers niet bij de regio-grenzen.

Tekst: Stadsgevest Haaglanden en stadsregio Rotterdam
Fotografie: Mladen Pikulic

Stadsregio Rotterdam en Stadsgevest Haaglanden hebben beide een ambitie geformuleerd ten aanzien van CO₂-reductie. Rotterdam doet dit via de regionale Klimaatagenda en Haaglanden via de Routekaart Haaglanden Klimaatneutraal. De klimaatpak van de regio's kent veel overeenkomsten, maar ook verschillen. Zo heeft de stadsregio Rotterdam energiebesparingsafspraken gemaakt met de regiogemeenten die zij moeten vertalen in de prestatieafspraken met de corporaties. Haaglanden wil op korte termijn een werkgroep starten met vertegenwoordigers van gemeenten en corporaties over duurzaamheid, waaronder energiebesparing. In beide regio's wordt ingezet op het gebruik van warmtenetten voor de verwarming van gebouwen. In de stad Rotterdam maakt men hiervoor voornamelijk gebruik van restwarmte van de AVR, terwijl Haaglanden zich richt op geothermische warmte en warmte uit kassen. Beide regio's hebben een kanskaart ontwikkeld voor aanbod en vraag naar warmte-koude-opslag in toekomstige nieuwbouw en renovatieprojecten. Zowel Haaglanden als Rotterdam zetten

In de regio's worden subsidies uitgegeven voor isolatie in woningbouw om de uitstoot van CO₂ te beperken

in op energiebesparing van particuliere oude en nieuwe woningen. In Haaglanden worden duurzaamheidsdoelen gesteld aan nieuwe woningen. De financiering van al deze projecten komt onder andere uit de landelijke subsidieregeling voor gemeentelijk klimaatbeleid, SLOK. Rot-

uitvoeringsprogramma voor openbare verlichting en een fors pakket aan activiteiten en investeringen in windenergie, biomassa en energiebesparing. Er zijn in de woningmarktafspraken tussen stadsregio en gemeenten doelstellingen opgenomen voor CO₂-reductie in de bestaan-

Rotterdam en Haaglanden hopen van elkaars projecten te kunnen leren

terdam kent daarnaast een pot voor duurzame buitenruimteprojecten. Haaglanden maakt gebruik van de luchtkwaliteitsgelden voor projecten die tevens de luchtkwaliteit verbeteren zoals groendaken, zonnepanelen en aardwarmte. Meerdere gemeenten in de regio kennen verder subsidies voor isolatie, duurzame energie en groendaken. In beide regio's wordt daarnaast ook gewerkt aan het tegengaan van de effecten van de klimaatverandering zoals hittestress en wateroverlast door hevige regenbuien.

CO₂-reductie

In 2008 spraken de gemeenten van de stadsregio Rotterdam af hun CO₂-uitstoot te verminderen met veertig procent in 2025 ten opzichte van 1990. De regionale Klimaatagenda die toen werd opgesteld, moet leiden tot energiebesparende maatregelen aan 240.000 corporatiewoningen in 2020. Dit resulteerde in strenge milieueisen aan bedrijven, een

de sociale woningvoorraad. Deze dienen nu vertaald te worden in de prestatieafspraken tussen gemeenten en woningcorporaties. Ondertussen zit het Stadsgevest Haaglanden ook bepaald niet stil. Het Regionaal Structuurplan Haaglanden 2020 mikt op een volledig CO₂-neutrale regio Haaglanden in 2050 (in 2020 dertig procent en in 2040 vijftig procent CO₂-uitstootvermindering). In de routekaart Haaglanden Klimaatneutraal zijn deze ambities nader uitgewerkt. De stadsregio en het Stadsgevest hopen van elkaars projecten te kunnen leren. De eerste aanzet hiertoe is al gedaan in de vorm van een gezamenlijk overleg met de afdelingen Wonen en Milieu van beide regio's. Ook is de wens uitgesproken om gezamenlijke initiatieven op te starten. De ambtenaren van beide regio's denken bijvoorbeeld aan een onderzoek naar de relatie tussen huurprijs en energielasten.

Duurzame energie via zonnepanelen. In Haaglanden wordt hiervoor subsidie gegeven

Duurzame warmtelevering

Grootschalige ontwikkelingen in de Maasstad betreffen onder meer de oprichting van het Warmtebedrijf Rotterdam dat via een speciaal aangelegd leidingennetwerk 18.000 woningen en kantoren gaat voorzien van restwarmte van de industrie. De stadsregio heeft subsidie verstrekt aan Brielle en aan Lansingerland om nieuwbouwwoningen en een gemeentehuis aan te sluiten op systemen van warmte- en koudeopslag. Ook in Haaglanden worden met name door woningbouwvereniging Vestia steeds meer woningen gebouwd met warmte-koude-opslag. Bijvoorbeeld de nieuwbouwwijk Hoogeland in Naaldwijk, waar de woningen verwarmd gaan worden door zonnepanelen die door kassen is opgevangen. In Haaglanden werkt men aan een kralensnoer van verspreid liggende collectieve warmtenetten die later gekoppeld kunnen worden. Het Stadsgevest verstrekt verder subsidies voor collectieve warmtesystemen en heeft een 'warmtemakelaar' aangesteld voor geïnteresseerde partijen. In Den Haag Zuidwest is men bezig nieuwe en bestaande woningen aan te sluiten op een geothermische bron. In Pijnacker zullen nieuwbouwwoningen aangesloten worden op een geothermische bron van een tuinder en ook in het Westland worden hiervoor plannen ontwikkeld.

Duurzame energie

In Haaglanden wordt momenteel het project 'Zonnig Haaglanden' voorbereid, waarbij een zonnekaart en een

subsieregeling het gebruik van zonnepanelen moeten gaan bevorderen. In de regio zijn al enkele projecten voor duurzame energie. Nieuw-Spoorwijk in Den Haag, waar de door zonnecollectoren opgevangen energie opgeslagen wordt in de bodem, en de Haagse wijk Duindorp in het stadsdeel Scheveningen die deels verwarmd wordt met zeewater.

Aanpassen aan klimaatverandering

Door de klimaatverandering ontstaat door de temperatuurstijging oververhitting in de steden en wateroverlast door de steeds vaker voorkomende hevige regenbuien. Beide regio's zijn daarom aangesloten bij het programma 'Kennis voor Klimaat', waarbij onderzoek wordt gedaan en projecten worden uitgevoerd die de leefomgeving bestand moeten maken tegen deze klimaatveranderingen. We noemen dit klimaatadaptatie. In Rotterdam worden voor de tijdelijk opvang van regenwater zogenaamde waterpleinen ingericht, terwijl in Haaglanden hiervoor waterkelders onder kassen worden aangelegd. De Rotterdamse regio en diverse Haaglandgemeenten en het Stadsgevest kennen verder een subsidie voor groendaken. Groendaken kunnen tijdelijk veel vocht opnemen waardoor ze wateroverlast voorkomen, terwijl verdamping van het water hittestress tegengaat.

Corporaties moeten scheefwoners stimuleren om door te stromen

Het kabinet maakte begin dit jaar een maatregel bekend om het zogenaamde scheefwonen tegen te gaan. De extra huurverhoging van vijf procent voor mensen met een inkomen boven de 43.000 euro komt echter pas op z'n vroegst in de zomer van 2012. Moeten woningcorporaties zelf scheefwoners stimuleren om te verhuizen naar een woning die beter past bij hun inkomen?

Hugo Priemus,
Hoogleraar Systeem-
innovatie Ruimtelijke
Ontwikkeling TU Delft

Karin Schrederhof,
directeur Woonbron Delft

Karin van Dreven,
directeur-bestuurder
woningcorporatie Haag
Wonen

“Sinds de Nota-Heerma onderscheiden autoriteiten het begrip ‘goedkope scheefheid’, waarmee wordt bedoeld op de combinatie van een relatief hoog huishoudeninkomen en een relatief lage huur, met name in een sociale huurwoning. Toen sociale huurwoningen nog zwaar werden gesubsidieerd, kon nog enig begrip worden opgebracht voor het begrip ‘scheefheid’. Mensen met een laag inkomen profiteerden toen weinig van objectsubsidies. Algemene objectsubsidies in de sociale-huursector zijn in 1995 afgeschaft. Wel zijn de sociale huren nog steeds lager dan het zogeheten maximaal redelijke niveau. Gemiddeld zijn ze gelijk aan 72% van maximaal redelijk. Economen kwalificeren dit verschil als een impliciete subsidie, die door de woningcorporatie aan de huurder wordt verschaft. Hoge impliciete subsidies frustreren het investerend vermogen van woningcorporaties. Het tekortschietend aanbod leidt tot lange wachtlijsten. Dit zou een stimulans moeten zijn om huren geleidelijk op te trekken tot markthuurniveau. Impliciete subsidies moeten uiteindelijk plaatsmaken voor inkomensgebonden woontoeslagen. Zo wordt de steun gericht op de huishoudens die dat het meest nodig hebben. Dat past bij het sociale grondrecht van het wonen, in de Grondwet vastgelegd. In een marktgeoriënteerd huurbeleid verliest het begrip ‘scheefheid’ het laatste restje beleidsrelevantie. Mensen moeten zo veel mogelijk zelf bepalen hoeveel of hoe weinig ze aan het wonen willen uitgeven. Woningcorporaties moeten de wensen van bewoners zo veel mogelijk honoreren. Dat is alles.”

“Scheefwonen krijgt te veel aandacht. De echte discussie zou moeten gaan over het vele geld dat er rondgaat in het stimuleren van het wonen zoals huurtoeslag, hypotheekrenteaftrek et cetera en de wijze waarop dit slimmer en anders moet worden geregeld. Iedereen klaagt over een vastzittende woningmarkt, maar blijkbaar is het niet heftig genoeg om structureel in te grijpen. Scheefwonen is daarbinnen één incident dat zich naar mijn idee vooral in Amsterdam heel stevig manifesteert. Ik begrijp dat het percentage in Den Haag twaalf procent is. Is dat zo erg om er energie op in te zetten om dit aan te pakken? Als mensen met een wat hoger inkomen besluiten om te blijven wonen in onze meer kwetsbare wijken, kiezen zij bewust voor de wijk. Dit draagt bij aan een grotere differentiatie en meer koopkracht. Lastiger is het als de scheefwoner een goedkope woning bezet houdt die schaars is en financieel beter zou passen bij iemand met een laag inkomen. Maar willen wij nu echt die scheefwoner verplichten te verhuizen om zijn of haar vertrouwde omgeving te verlaten? Het knelpunt is naar mijn idee echt te beperkt om er veel energie op in te zetten om het op te lossen. Het instrumentarium om dit te doen is te beperkt en het effect niet altijd gewenst.”

“Ja, dat is onder bepaalde voorwaarden een goed idee. Het tegengaan van scheefwonen is daarbij nooit een doel op zich. Het bieden van geschikte woonruimte aan huurders staat altijd voorop. Woont iemand in zijn eentje in een grote sociale huurwoning? Dan is dat onwenselijk. Grote woningen zijn schaars in Den Haag. Grote gezinnen wachten lang op een betaalbare en passende woning. We zien de scheefwoner dan liever verhuizen naar een woning die beter past bij zijn inkomen én zijn gezinssamenstelling. Begin 2012 start Haag Wonen met de gemeente Den Haag en de andere Haagse corporaties daarvoor een pilot. De scheefwoner krijgt bijvoorbeeld een verhuiskostenvergoeding en voorrang bij het zoeken naar een andere woning als hij verhuist. Woningcorporaties zorgen uiteraard ook voor doorstroming door woningen te bieden die aansluiten bij de verschillende woonvragen van bewoners. Scheefwoners helpen echter in veel gevallen een wijk ook vooruit. Een huurder met een hoger inkomen draagt in een wijk met overwegend lagere inkomens bij aan een kansrijke mix van bewoners. Het bestrijden van die scheefheid, werkt juist averechts voor een wijk, ze wordt dan eenzijdiger. De gemeente en de Haagse woningcorporaties richten zich in hun aanpak dan ook vooral op scheefwoners in grote woningen in wijken met verschillende inkomens. We jagen scheefwoners echter niet weg, maar willen hen juist verleiden om een volgende stap op de woonladder te zetten. Zo komt hun oude woning vrij voor mensen die daarin ook weer een volgende stap kunnen zetten.”

Ook reageren op De Stelling? Kijk op www.focushaaglanden.nl

“Een veilige gemeente begint bij de raad”

“Gemeenten hebben een belangrijke rol in het veiliger maken van Nederland. (Sociale) Veiligheid is namelijk niet alleen een zaak van politie of Justitie, maar gaat veel breder en moet integraal worden opgepakt: samen met o.a. onderwijs, welzijn, jeugdwerk, woningbouwcorporaties, horeca, bedrijfsleven en de inwoners. Juist omdat er zoveel instellingen betrokken zijn bij de veiligheid, is het van belang dat er één is die de regie voert en verantwoordelijk is voor het beleid en de uitvoering daarvan. Bij uitstek is dat de gemeente, die de problematiek en behoeften van de inwoners het best zou moeten kennen.

De afgelopen jaren hebben burgemeesters veel extra middelen gekregen om hun verantwoordelijkheid op het gebied van veiligheid te kunnen waarmaken. Ik noem de instrumenten die voortvloeien uit de Overlastwet, het cameratoezicht en de bevoegdheid om preventief te kunnen fouilleren op wapenbezit. Middelen alleen zijn echter niet genoeg; het draait vooral om handelen.

Een raadslid kan de burgemeester oproepen om de middelen die ter beschikking staan ook echt te gebruiken; dat verwachten de inwoners van de gemeente ook van hen. Veiligheid staat en valt met het nemen van politieke verantwoordelijkheid. De gemeenteraad speelt daarbij een cruciale rol!

Ik heb een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer ingediend dat gemeenteraden verplicht om minstens eens per vier jaar een integraal veiligheidsplan vast te stellen. De raad stelt de kaders van het integraal veiligheidsbeleid vast, de prioriteiten en de gewenste resultaten. Het college bereidt die plannen voor, voert ze uit en maakt afspraken met de betrokken partners. De gemeenteraad controleert de uitvoering. Als plannen slechts papier blijven dan hebben onze inwoners er niets aan. De gemeenteraad moet hier de burgemeester en het college scherp houden.”

De nationale politie
“De burgemeester heeft het gezag over

de politie. Dat is nu zo en dat blijft ook zo. Wat verandert, is dat de burgemeester zich niet langer hoeft te bekommeren over het beheer, die aandacht kan nu worden gestoken in de gezagsrol. Een kans dus om de politie nog meer te binden aan wat lokaal belangrijk is.

De nationale politie leidt tot méér eenheid en een betere samenwerking. Ik wil een efficiëntere bedrijfsvoering, met minder bureaucratie en minder bestuurlijke drukte. Dat gaat ruimte voor meer professionaliteit opleveren. De nationale politie stelt dienders zo in staat méér tijd te besteden aan het ‘echte’ politiewerk op straat. Dat komt de veiligheid - en de veiligheidsgevoelens - van de burgers ten goede.

Terug naar de basis van het veiligheidsbeleid: de gemeenteraad. Een integraal veiligheidsplan bevat de veiligheidsopdracht en prioriteiten van de gemeente. En daarmee de beleidsopdracht voor de politie. Op basis van dat plan moet de burgemeester aan de slag. Op basis van de doelen en prioriteiten van de gemeenteraad maakt hij in de driehoek afspraken met de officier van justitie en de politie over wat de politie gaat doen in de gemeente. Deze afspraken kunnen bijvoorbeeld gaan over onder meer de prioriteiten voor de inzet van de politie in de gemeente, de te behalen doelen door de politie, het dienstverleningsniveau van politie aan burgers, zoals aangiftemogelijkheden, (tijden van) bereikbaarheid en beschikbaarheid, de bestrijding van criminaliteit, samenwerking met toezichts- en handhavingdiensten en private partijen en informatie-uitwisseling.

Over de uitoefening van zijn gezag over de politie kan de gemeenteraad de burgemeester altijd ter verantwoording roepen. Een handvat voor de raad dus, om er op toe te zien dat de prioriteiten uit het gemeentelijke integrale veiligheidsplan in de praktijk ook echt worden uitgevoerd. Zo is de gemeenteraad de basis en het sluitstuk van veiligheid!”

Ivo Opstelten,
Minister van Veiligheid en Justitie

Minister Ivo Opstelten: “De gemeenteraad is de basis en het sluitstuk van veiligheid!”

Den Haag laat forenzen de stad proeven

“Als ze er eenmaal wonen, willen ze vaak nooit meer weg”

Dagelijks reizen tienduizenden forenzen met de auto of met het ov van en naar hun werk in Den Haag. De gemeente, Vestia, HaagWonen, BizStay The Hague en Vesteda gingen afge-
 12 lopen zomer op zoek naar forenzen die wilden ervaren hoe het is om vijf dagen in de hofstad te wonen. Zonder iedere dag lang te hoeven reizen.

Tekst: Chris Lieshout, gemeente Den Haag
 Fotografie: Peter van Oosterhout

De 25 deelnemers konden beschikken over een volledig ingerichte woning in hartje centrum en een fiets. Daarnaast kregen ze een persoonlijke rondleiding door een Greeter (vrijwilliger) om de stad goed te leren kennen. Maaïke Vegter, beleidsmedewerker bij de afdeling Wonen van de dienst Stedelijke Ontwikkeling, was nauw bij het project betrokken. “Na afloop van het project kregen we van verschillende ‘proefwoningen’ de vraag of we hen in contact konden brengen met een goede make-
 13 laar. De interesse in Den Haag is dus zeker gewekt. Proefwoningers vertelden ons dat ze door het proefwonen ontdekt hebben hoeveel voordelen het heeft om dichtbij je werk te wonen. En ze hebben gezien wat Den Haag allemaal te bieden heeft. Jammer genoeg is nog geen van de kandidaten definitief in de stad komen wonen. Maar Den Haag is voor hen nu wel een serieuze kanshebber.”

Onbekendheid

Eind vorig jaar organiseerde de afdeling Wonen in de tramtunnel twee bijeenkomsten om met een aantal bewoners open te discussiëren welke plus- en minpunten er zijn om in Den Haag te wonen. “De eerste keer deden we dat met een groep ‘young professionals’ in de leeftijd van 25-35 jaar en de tweede keer bestond de groep uit 55-plussers.

Wat uit de gesprekken met ‘young professionals’ naar voren kwam, was dat je in Den Haag geweest moest zijn om de stad echt te waarderen. Er is nog teveel onbekendheid, maar de kwaliteit van leven is in Den Haag gewoon erg goed.”

Woonpromotie

Met die gegevens gingen de medewerkers van de afdeling Wonen aan de slag. “Eén van de zaken waarmee we hebben geëxperimenteerd, was een andere manier van woonpromotie. Niet meer communiceren via glossy magazines, advertenties of brochures, maar kiezen voor bloggen of twitteren. En dan niet met de gemeente als afzender, maar verhalen van echte mensen met echte ervaringen. Een voorwaarde was dan ook

'Kwaliteit van leven is in Den Haag erg goed'

dat deelnemers bereid moesten zijn om over hun belevenissen te bloggen en te twitteren. Ze konden zich opgeven via de website www.xx070.nl.”

Volledig ingerichte woningen

De belangstelling om aan het project deel te nemen was enorm. “Liefst een kleine honderd forenzen hadden zich aangemeld”, vertelt Vegter. “Uiteindelijk werden 25 kandidaten uitgenodigd om een aantal dagen in Den Haag te komen wonen. De deelnemers kwamen uit alle delen van het land. Vestia, BizStay The Hague, HaagWonen en Vesteda stelden een aantal volledig ingerichte, karakteristieke woningen beschikbaar in het centrum van Den Haag. Die woningen stonden in de pro-

jecten Eden (Rivierenbuurt), La Fenêtre (Centraal Station) en bij de Gebroeders Maris (Kortenbos). Iedere deelnemer kon van woensdag tot en met zondag over de woning beschikken.”

Als VIP's

De deelnemers werden gedurende die dagen als echte VIP's verwelkomd en behandeld. Behalve een fiets kregen ze bijvoorbeeld ook een sportpas waarmee ze een dag konden sporten in Fitness First/Health City. Dit om het proefwonen zoveel mogelijk echt wonen te laten zijn.

Volgens wethouder Marnix Norder (Wonen) was het project een unieke kans voor forenzen om de stad te ontdekken. “Je ziet altijd aan het einde van

de dag alle forenzen weer vertrekken naar huis, naar hun woonplaats buiten Den Haag. Ze kennen Den Haag alleen als werkstad. Maar wat de stad verder te bieden heeft, weten ze vaak niet. Omdat ze er nooit zijn geweest, twijfelen ze om zich bij ons te vestigen. Maar als ze er eenmaal zijn, willen ze vaak nooit meer weg.”

Veel getwitterd

De deelnemers hielden zich keurig aan hun opdracht. “Er is ongelooflijk veel getwitterd. Al hun ervaringen plaatsten ze op Facebook (xx070), Twitter (@xx070) en de website www.xx070.nl. Het was voor ons ook spannend hoe ze Den Haag hebben ervaren als woonstad”, aldus Vegter.

Maaïke Vegter, beleidsmedewerker Wonen gemeente Den Haag: “De interesse in Den Haag is gewekt bij de proefwoningers.”

De ervaringen van enkele proefwoningers

Annelous

“Ik woon nu nog in Rotterdam. Ik kreeg tijdens het proefwonen een vakantiegevoel. Ik kreeg een woning in project Eden. Ik voelde me snel thuis in Den Haag. Ik zie mezelf hier wel wonen.”

Steven

“Ik zat bij het project de Gebroeders Maris. Proefwonen is mij goed bevallen. Het leek wel vakantie. Dank aan Den Haag en Vestia!”

Jacco

“Ik zat in een appartement van BizStay The Hague. Ik heb gemerkt dat Den Haag veel toegankelijker is dan Rotterdam. Daar duurt het twee jaar om de stad te doorgronden, in Den Haag gaat dat sneller. Ik heb een goed beeld gekregen van Den Haag als woonstad. Jammer is dat de wijk tussen HS en CS in verval is. Ook de fietspaden naar de duinen en door Scheveningen zijn op een racefiets niet al te best begaanbaar. Maar Den Haag is een echte woonstad.”

Esther

“Ik werd welkom geheten met een bos bloemen en een flesje wijn. Ik zat in La Fenêtre, een mooi appartement in een niet al te leuke wijk. Ik miste de gezelligheid van restaurants, koffietentjes en winkeltjes. Ik kon wel lekker naar mijn werk fietsen in het centrum. Op de fiets uitwaaien op het strand is heerlijk.”

Het dagelijks bestuur van het Stadsgewest Haaglanden telt negen leden. Christiaan van der Kamp, db-lid vanuit Midden-Delfland, werd onlangs burgemeester Bodegraven-Reeuwijk. Zijn opvolger is Hans Horlings. Naast db-lid met Milieu in zijn portefeuille, is hij ook wethouder in Midden-Delfland (Ruimtelijke ordening, grondbeleid).

Hans Horlings

Tekst: Brigitte Beeks
Fotografie: Ed Buying

U bent sinds juli 2011 wethouder in de gemeente Midden-Delfland. Wat is uw indruk?

Er gebeurt heel veel in Midden-Delfland en er staan nog tal van plannen op stapel. Ik vind het heel boeiend daaraan bij te dragen. Veel inspanningen zijn gericht op het in stand houden en versterken van het landschap, de groene long voor de bewoners van het omliggende stedelijk gebied. Dat landschap wordt veelal gedragen door agrariërs, die dus in de benen moeten worden gehouden. Met de aanleg van de A4, die het gebied doorsnijdt, is geld beschikbaar gekomen voor natuur, landschap en recreatie. Dat geld moet goed worden besteed; daarvoor worden mooie plannen gemaakt.

Wat zijn uw ambities als bestuurder?

Ik wil graag bijdragen aan de samenleving: die is van ons allemaal en we moeten die met elkaar maken. De aandacht moet daarbij vooral uitgaan naar alles wat kwetsbaar is, wat niet of minder voor zichzelf kan zorgen. De kwaliteit van de leefomgeving staat nogal eens onder druk, merkwaardig eigenlijk omdat we allemaal belang hebben bij leefbare steden en dorpen en een vitaal buitengebied. Interessante thema's waarvoor ik me graag inzet.

U bent naast wethouder ook lid van het dagelijks bestuur van het Stadsgewest Haaglanden, namelijk regiobestuurder Milieu. Hoe bevalt deze combinatie?

Weten wat er op het bovenlokale niveau gebeurt is van essentieel belang voor iedere gemeente. En betrokkenheid van

iedere gemeente is essentieel voor het functioneren van de regio. Zo snijdt het mes aan twee kanten. Ik voel me erg thuis in het grensgebied tussen gemeenten en regio.

Waar liggen de uitdagingen in uw portefeuille Milieu en de voorbereiding rond de Regionale Uitvoeringsdienst?

Duurzaamheid is een aspect dat eigenlijk in alle beleidsvelden moet doorlinken, of het nu gaat om woningbouw, bedrijvigheid of mobiliteit. Iedereen is zich daarvan inmiddels wel bewust, maar we zien nog niet altijd alle kansen en mogelijkheden. Nieuwe technieken leveren ons voortdurend nieuwe toepassingsmogelijkheden. Als we erin slagen daarin steeds stappen te blijven zetten, komen we gaandeweg verder. De afronding van het proces naar de Omgevingsdienst Haaglanden pak ik niet op; dat maakt de Rijswijkse burgemeester Van der Wel af.

Hoe kijkt u tegen het algemeen bestuur aan en hoe kan de samenhang binnen dat bestuur vergroot en versterkt worden?

De samenwerking is het krachtigst als er korte lijnen zijn, alle partijen hun kaarten op tafel leggen en er bereidheid is rekening met elkaar te houden. Voor zo'n wederzijdse openheid en betrokkenheid is het nodig te kennen en gekend te zijn. Het zou daarom nuttig zijn als het bestuur door elke deelnemende gemeente uitgedaagd wordt kennis te nemen van hun specifieke verhaal. Daarvoor moeten we wellicht wat vaker bij elkaar op de koffie gaan.

Het Stadsgewest Haaglanden en de stadsregio Rotterdam hebben hun samenwerking geïntensiveerd in het kader van de Metropoolregio. Welke bijdrage denkt u dat Midden-Delfland hieraan kan leveren?

Naast de stedelijke problematiek en de economische ontwikkeling is er in de Metropoolregio terecht veel aandacht voor het groene tussengebied Hof van Delfland. Met zijn slagenlandschap en zijn waardevolle natuur is dat een bijzonder gebied, waarin (melk)veehouderij en recreatie elkaar niet in de weg staan, maar juist kunnen versterken. De gemeente Midden-Delfland ontleent er zijn bestaansrecht aan hierin onderscheidend te zijn.

Wat is uw favoriete plek in Haaglanden?

Vanuit Voorschoten, waar ik eerder wethouder was, kwam ik graag in Meijndel, in de duinen van Wassenaar. Ook vind ik het fijn zo nu en dan door de Haagse Grote Marktstraat te lopen. Inmiddels slaat mijn hart sneller op de Kwakelweg, met zicht op de kerktorens van Maasland, de koeien in de Duifpolder en de natuur van de Vlietlanden.

Welk boek ligt momenteel op uw nachtkastje?

Een boek over Istanbul in de Ottomaanse tijd, van de cultuurfilosoof Bernard Lewis. Een bijzondere stad met zijn kenmerken uit uiteenlopende culturen en diverse tijdperken. Het meest imponeerend vind ik het zicht vanaf de Bosporus op de Aya Sofia, in het jaar 350 gebouwd als centrum van de orthodoxe wereld en nog steeds dominant in de skyline van een stad van zeventien miljoen mensen.

Gerard Milo: krappe woningmarkt maakt creatief

Ten behoeve van de ingezakte woningmarkt zijn er het laatste jaar veel maatregelen en ideeën ontwikkeld om deze weer wat te stimuleren. Projectontwikkelaars, makelaars en woningcorporaties komen met creatieve en vaak ludieke ideeën om daar hun steentje aan bij te dragen. Wat te denken van een weekend gratis op proef wonen, nul procent overdrachtsbelasting of bestaande bouw die vrij op naam wordt aangeboden. Een belangrijke innovatie hierbij is de vastgoedcommunicatie. De wijze waarop de vastgoedmarkt naar consumenten communiceert, is sterk aan het veranderen. Het bekendste voorbeeld hierbij is natuurlijk het succes van sites als Funda.nl en Jaap.nl. Maar ook bij traditionele media, waar tot voor kort negen-tig procent van de reclame-inspanningen aan gerichte printmedia werd besteed, richt vastgoedcommunicatie zich steeds meer op andere massamedia. De NVM Haaglanden gelooft niet meer alleen in de pagina's tellende 'pandjespagina's', maar zendt nu bijvoorbeeld

ook het huidige woningaanbod uit via TV West. De tijd dat huizen gemiddeld 1,5 maand te koop stonden, ligt achter ons en het aanbod is groter dan ooit. Vandaar dat zoveel mogelijk consumenten moeten kunnen worden bereikt en moeten weten wat er te koop is, alvorens er geïnteresseerden komen kijken of kopen.

Dit pleit voor televisie als communicatiemiddel. In een tijd dat niet iedereen meer zijn of haar hele leven in hetzelfde dorpje of stad blijft wonen, moeten projectontwikkelaars hun uitzendgebied verbreden om consumenten te bereiken. In ieder geval is tv als massamedium daar bij uitstek geschikt voor. Alles wat we kunnen bekijken én horen blijft sneller tussen de oren, dan iets wat we alleen zien. Regionale omroepen en regionale televisiezenders spelen daarbij een belangrijke rol, omdat er gericht geadverteerd kan worden binnen de eigen regio op de eigen regionale doelgroep.

In de woningmarkt reageert men op elkaar. Wanneer een vastgoedbedrijf een andere manier van communicatie waarneemt, volgen anderen in een snel tempo dit voorbeeld. In dit geval is het gevolg een toenemende groei in reclame voor vastgoed via televisie. En nu maar hopen dat dit aan een herstel van de woningmarkt zal bijdragen.

AD HOC

DIT OBJECT WORDT BEHEERD DOOR

WWW.ADHOCBEHEER.NL
ALARMNUMMER 020 31 20 350

DIT OBJECT STAAT ONDER TOEZICHT VAN

WWW.ADHOCDOEZICHT.NL
TELEFOONNUMMER 070 31 20 350

AD HOC. EXPERT IN: BEHEER TOEZICHT

ZORGELOOS LEEGSTANDSBEHEER VAN AD HOC
BESCHERMING MET BEHEER OF TOEZICHT

GA VOOR MEER INFORMATIE NAAR WWW.ADHOCBEHEER.NL | WWW.ADHOCDOEZICHT.NL
Of bel 070 - 312 03 33

NEOfoob?

- ne-o'foob (« Grieks)
- de-woord (vrouwelijk)
- iemand die nog een beetje huiverig is voor een fris en sprankelend NEO-ontwerp

kom gerust een keer kennismaken!

NEObeet?

- ne-o'beet
- de-woord (mannelijk)
- iemand die ontwerpbureau NEO nog helemaal niet kent

kijk eens rond op onze website!

www.ontwerpbureauneo.nl

ontwerpbureau neo overbeeklaan 14 velp tel 026 4424831 post@ontwerpbureauneo.nl

Nieuwbouw in de Metropoolregio

Het afgelopen jaar zijn verschillende nieuwbouwprojecten in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag opgeleverd. Van appartementencomplexen tot eengezinswoningen.

16

Fotografie: Sicco van Grieken en stadsregio Rotterdam

Links: Het Terras, Schiedam, boven: De Keerkring, Babberspolder-Oost, Vlaardingen, onder: Nieuwe Haven, Schiedam

Boven: nieuwbouw in de wijk Harnaschpolder, Delft, linksonder: Glaskloksingel; project Harnaschpolder, Delft, rechtsonder: Floralaan; project Keijzershof Pijnacker-Nootdorp

17

Expertteam Eigenbouw reikt gemeenten helpende hand

Een eigen huis ontwerpen en bouwen is een droom van veel mensen. Zo'n tachtig jaar geleden was dit vrij normaal. Maar na de oorlog werd (collectief) particulier opdrachtgeverschap ((C)PO) zeldzaam. Sinds een aantal jaar komt het weer terug. Almere is het uithangbord, maar ook in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag begint (C)PO aan een opmars.

Tekst: Brigitte Beeks, Stadsgevest Haaglanden
Fotografie: Sicco van Grieken

Vanuit het Rijk is (C)PO sinds 2008 gestimuleerd. De toenmalige minister voor Wonen, Wijken en Integratie, Ella Vogelaar, trok acht miljoen uit voor het stimuleren van het gezamenlijk bouwen van woningen door particulieren. Het ministerie van VROM richtte vervolgens een kenniscampagne op bestuurders, gemeentemedewerkers en politici, zodat zij meer routine kregen in het adviseren over particuliere woningbouw. In mei 2010 kwam daar het Expertteam Eigenbouw bij. Het expertteam is bedoeld om gemeenten bij te staan bij alle vragen die zij hebben rond (C)PO en het concreet van de grond krijgen van projecten. Frans van Deursen is één van de leden van het Expertteam. "Het team telt momenteel zo'n tien leden. Zij hebben naast hun taak bij een gemeente of een bedrijf een adviesrol naar gemeenten toe." Sinds hun bestaan is het team al door vele gemeenten in het hele land ingezet. Naast adviseren en ondersteunen, begeleiden de leden ook excursies naar projecten waar bewoners hun eigen huis hebben gebouwd. Natuurlijk naar Almere, waar de helft van de nieuwe huizen zelfbouw is, maar ook naar de wijk Roombeek in Enschede en de wijk Nieuw Leyden in Leiden. Van Deursen: "Gemeenten weten wel hoe het is als er eens een vrije kavel wordt

Zelfbouw op grote schaal in de Westlandse Zoom, project De Duinen.

verkocht en ingevuld. Maar wat betekent het nou in werkelijkheid als je een hele wijk op deze manier realiseert?" Daarnaast heerst rond de bouw van een eigen huis veel spanning bij de eigenaren. Er moeten allerlei beslissingen worden genomen. Belangrijke afwegingen worden gemaakt. De overheid kan hiervoor bouwbegeleiding beschikbaar stellen die de particulieren helpt bij het maken van keuzes.

Diversiteit

Volgens Van Deursen heeft de opkomst van (C)PO twee echte redenen: "Vroeger was het normaal dat je je eigen huis

ter." Voordelen voor een gemeente dus, waarin veel gelegenheid wordt geboden voor het bouwen van een eigen woning. Een bijkomend voordeel is dat zelfgebouwde huizen vaak duurzamer zijn. "Deze kopers gaan verder dan de eisen die de overheid stelt aan energiezuinige woningen. Er wordt sneller voor goede isolatie gekozen, het plaatsen van zonnepanelen en alternatieve energievoorzieningen", licht Van Deursen toe. Van gemeenten wordt eigenlijk weinig extra's gevraagd ten opzichte van het normale proces van het bouwen van een nieuwe wijk. "Je moet wel de bereid-

voor de verkoop van vrije kavels. Wachten ontwikkelaars doorgaans met de bouw van een project totdat zeventig of tachtig procent is verkocht, bij (C)PO hoeft maar één kavel te worden verkocht en de bouw kan beginnen. Er is een continue stroom. Zelfbouw kent wel een valkuil, weet Van Deursen. "Gemeenten moeten vooraf goed helder hebben wat ze van de particulieren vragen. Hoe groot is de kavel, hoeveel verdiepingen moet of mag het huis tellen, wat zijn de precieze kosten, wat mag wel of niet, wat moet en hoe wordt bijvoorbeeld het parkeren geregeld. Zijn daar onduidelijkheden over, dan kunnen er problemen ontstaan gedurende het proces."

Ook betaalbaar

Zelf een woning bouwen hoeft niet meteen te betekenen dat dit dure villa's zijn. Ook kleiner en voor minder geld kunnen particulieren woningen bouwen. Van Deursen: "Veel gemeenten richten zich op die duurdere groep, maar het zou voor iedere bevolkingsgroep mogelijk moeten zijn om hun eigen huis te bouwen. Je kunt ook kiezen voor catalogusbouwen, waarin je dus alleen vrijheid hebt in de indeling en de keuze van de materialen. Je hebt als koper dan zekerheid over de kosten. Maar in Almere is ook een project geweest voor mensen met een modaal inkomen, de zogenaamde ibba-wonin-

gen (Ibba staat voor: ik bouw betaalbaar in Almere). In twee jaar tijd is het project met 390 woningen uitverkocht. De kleinste kavel was tachtig vierkante meter. Ter vergelijking, de kleinste kavel in Den Haag is geloof ik zeshonderd vierkante meter." Ook hoeft een PO-project niet perse aan de rand van een stad te liggen. Binnenstedelijk bouwen is ook heel goed mogelijk. "Dat zie je bij het project

Nieuw Leyden. Daar is een mooi complex gerealiseerd in het centrum. Rij-tjeswoningen, dus niet vrijstaand. In Tübingen in Duitsland zijn woon-groepen gecreëerd en de eigenaren bouwen collectief, dus CPO. Zoiets zou ook goed werken in steden als Rotterdam en Den Haag."

www.agentschapnl.nl/eigenbouw

'Particulier opdrachtgeverschap brengt diversiteit en maakt een stad interessanter'

bouwde, in de loop der decennia zijn hier steeds meer partijen tussen gaan zitten. Kopers hebben weinig meer te zeggen over uiterlijk en indeling. Het hele verhaal rondom de betrokkenheid bij een huis is losgelaten. Burgers willen dat gat tussen produceren en consumeren weer dicht. Daarnaast levert particulier opdrachtgeverschap de leukste steden op, vormgegeven door duizenden individuen. Kijk maar naar oude binnensteden, daar is geen (winkel)pand hetzelfde. Het brengt diversiteit en maakt een stad veel interessan-

heid hebben om met je burgers aan de slag te gaan en gesprekken met hen te voeren over hun wensen. Het vraagt een kleinschaligere manier van werken. Je zit niet met een corporatie of een projectontwikkelaar om de tafel, maar met één burger. Daar komt een grotere mate van serviceverlening bij kijken. Dit vraagt energie en je ambtenarenapparaat moet erop ingericht zijn. Maar discussiëren en onderhandelen met corporaties en ontwikkelaars kan vaak ook jaren duren." De bouwcrisis is een extra stimulans

Voorbeelden van projecten (in uitvoering) in de Metropoolregio

- Delft à la carte – 42 geschakelde eengezinswoningen en 14 twee-onder-éénkapwoningen
- Vroondaal, Den Haag – ca. 150 kavels voor vrijstaande woningen
- Wonen tussen de schatten, Delft – 800 vrije sector koopwoningen in diverse projecten
- Parkeiland, Zoetermeer – 40 kavels voor vrijstaande en geschakelde woningen
- Hoek van Schieland, Zoetermeer – 28 kavels voor vrijstaande woningen
- De Duinen van de Westlandse Zoom, Westland – 23 kavels voor vrijstaande woningen
- Lansingerlandgoed, Lansingerland – diverse projecten met vrije kavels
- Van Pelterrein, Ridderkerk – 27 kavels voor vrijstaande woningen
- Park16hoven, Rotterdam – 150 welstandsvrije kavels
- Gaffelstraat, Rotterdam – 12 tot 16 woningen onder CPO.
- Heer & Meester, Spijkenisse – 80 kavels voor vrijstaande woningen

Meer aanbod: www.kavelgids.nl

Studenten en arbeidsmigranten niet in leegstaande kantoren

Laakhaven West: spannende mix van wonen, werken, studeren en recreëren

Als het aan de Kamer van Koophandel Den Haag ligt, verandert Laakhaven West de komende jaren in een bruisende, stoere stadswijk waar mensen kunnen wonen, werken, studeren en recreëren.

Tekst: Danny Peters, Kamer van Koophandel
Beeldmateriaal: KCAP

In het Regionaal Structuurplan Haaglanden is vastgelegd dat Laakhaven West de komende jaren gaat veranderen in een gebied waar zowel gewoond als gewerkt wordt. Met het bedrijfsleven is afgesproken dat in het gebied ook bedrijfsunits kunnen worden gerealiseerd. De centrale locatie, goede bereikbaarheid en de aanwezigheid van bijzonder cultureel erfgoed, groen en water bieden goede kansen voor een vernieuwing van het gebied. Trendy, Hip en Jazzy waren de sleutelwoorden voor de ontwikkeling van dit gebied. Als gevolg van de gemeentelijke bezuinigingen zijn de mooie plannen in de ijskast terecht gekomen en komt het gebied er meer en meer verpauperd bij te liggen.

Gezien de enorme kantorenleegstand wordt transformatie van leegstaande kantoorpanden naar woonvoorzieningen voor studenten en arbeidsmigranten steeds vaker geopperd op de Binckhorst, Plaspoelpolder e.d.. Dit is zowel voor de omringende bedrijven als de nieuwe bewoners geen ideale situatie. Voor de bewoners zijn er geen voorzieningen in de buurt, zoals winkels en uitgaansmogelijkheden. Voor de bedrijven betekent een dergelijke invulling vaak een beperking van de mogelijkheden op de bedrijfslocatie en overlast op straat. Deze lose-lose situatie is in Laakhaven West goed om te buigen naar een win-win model.

Nieuwe inrichting

Om de aantrekkelijkheid van de stad voor studenten te verhogen is ook in Den Haag grote behoefte aan uitbreiding van het aantal studentenwoningen. Met de Haagse Hogeschool en het Mondriaan-college op een steenworp afstand zou Laakhaven West bij uitstek geschikt zijn om die uitbreiding daar te realiseren. Aangevuld met starterswoningen, woon/werkeenheden en short stay-voorzieningen gericht op arbeidsmigranten. Want ook daaraan heeft de stad dringende behoefte. Deze doelgroepen brengen een levendigheid mee die prima past bij de ambities voor deze locatie. En vragen om voorzieningen die deels al in het gebied aanwezig zijn: de RAC-hallen bieden volop culturele en muzikale mogelijkheden. Deze kunnen worden aangevuld met andere vormen van

Laakhaven West kan uitgroeien tot een 'hotspot' voor avontuurlijke, creatieve en ondernemende mensen

horeca- en uitgaansgelegenheden. Ook leent het gebied zich goed voor kleinschalige bedrijfsunits. De historie in combinatie met de nieuwe invulling zouden dit gebied tot een mooi geheel maken.

Tel hierbij op de goede bereikbaarheid en dit geheel draagt bij aan de ambitie-ervulling van de gemeente om Den Haag meer als studentenstad te profile-

ren. Het aantrekkelijke woon-werkgebied zou er vervolgens voor moeten zorgen dat studenten ook na hun studie in Den Haag blijven wonen en werken.

Stilstand is achteruitgang

Het 'Nieuw Laakhaven' meet ongeveer anderhalve kilometer bij driehonderd meter, zo'n 45 hectare. Het gebied is onder te verdelen in vier subgebieden:

- Laakhaven Hollands Spoor
- Laakhaven Centraal
- Laakhaven West
- Petroleumhaven

De eerste twee gebieden zijn inmiddels grotendeels klaar. Eind 2007 is de gemeenteraad akkoord gegaan met de plannen voor het opnieuw inrichten van de laatste twee gebieden. Aan het water is volop ruimte voor wonen, voor-

zieningen en stedelijke bedrijvigheid. Het stedenbouwkundig plan is de leidraad voor een succesvolle toekomst van Laakhaven West. Als gevolg van de economische crisis heeft de gemeente echter moeten besluiten de ontwikkeling van dit gebied geen hoge prioriteit toe te kennen. Om verdergaande verpaupering van het gebied tegen te gaan zou genoemde aanpak uitkomst kunnen bieden. Bovendien sluit de relatief

De KvK pleit ervoor de plannen voor Laakhaven West nieuw leven in te blazen

goedkope invulling aan bij de huidige economische ontwikkelingen.

Historisch en stoer

Om het unieke havenkarakter van Laakhaven West te behouden is het van belang dat historische accenten aanwezig blijven. Zoals oude havenbestrating, de mooie kinderkopjes, het treinspoor en een enkele oude havenkraan. Om deze accenten zo goed mogelijk uit te laten komen moeten nieuw te gebruiken materialen een stoere uitstraling hebben. Zo ontstaat een eigentijdse mix van industriële nieuwbouw met oude accenten.

Om het gebied een zekere signatuur mee te geven en meer inhoud te geven

aan de begrippen Trendy, Hip en Jazzy heeft de Ontwikkelings Combinatie Laakhaven West in 2009 workshops georganiseerd waarin diverse creatieve thema's nader zijn uitgewerkt. Een mogelijk succesvol thema leek 'muziek'. Oefenruimtes voor popbandjes, muziekcafés en dergelijke, als toevoeging op de RAC-hallen. Wat de Kamer van Koophandel Den Haag betreft worden de plannen voor dit gebied weer nieuw leven ingeblazen en wordt de historische binnenhaven Laakhaven West een 'hotspot' voor avontuurlijke, creatieve en ondernemende mensen.

En dat zo goed als in het hartje van de stad. Een inspirerende omgeving voor

mensen die houden van de stad, van moderne architectuur, historische accenten en 'leven in de brouwerij'. Met een goede aanpak kan een samenhangende inrichting ontstaan met een krachtige eigen identiteit. Bij het ter perse gaan van dit nummer werd bekend dat de gemeente Den Haag in december met een nieuwe aanpak komt voor Laakhaven West. Begin 2012 zal meer bekend zijn over de daadwerkelijke invulling van de nieuwe plannen. T.z.t. berichten we hierover (digitaal) in Focus Haaglanden.

www.kvk.nl/denhaag (kies huisvesting en ruimte)

Voorstel moet uiterlijk 1 januari 2012 naar minister

Rotterdam en Haaglanden werken hard aan Metropoolregio

Het kabinet ondersteunt de metropoolvorming in de Haagse en Rotterdamse regio. Het vraagt de steden Rotterdam en Den Haag om, samen met de provincie Zuid-Holland, voor 1 januari 2012 een concreet voorstel te doen voor de invulling van de samenwerking en het te volgen tijdpad.

Tekst: Brigitte Beeks, Stadsgevest Haaglanden
Kaartmateriaal: Must, Amsterdam

De intensivering en de samenwerking tussen de Rotterdamse en de Haagse regio is een logisch gevolg van het naar elkaar toe groeien van de twee stedelijke gebieden. Dagelijks pendelen 80.000 mensen tussen Haaglanden, het middengebied van de regio Delft en Westland en de gehele Rotterdamse regio. Woon-werkverkeer, maar ook duizenden studenten en recreanten. Er is voor deze mensen één 'daily urban system' ontstaan. Samenwerking in een groter gebied is van belang voor het internationale vestigingsklimaat. De internationaal opererende economie concentreert zich mondiaal in toenemende mate in verstedelijkte gebieden. Alleen stedelijke regio's van voldoende omvang beschik-

'Alle overheden in de regio moeten bereid zijn over hun eigen schaduw heen te stappen'

ken over de condities voor een internationaal concurrerend vestigingsmilieu voor bedrijven, studenten en (kennis) werkers. Een voldoende omvang van het stedelijk gebied geeft ook draagvlak voor een grote variatie aan voorzienin-

De verstedelijking van het gebied van Den Haag en Rotterdam rond 1950

gen en daarmee voor een brede basis voor een aangenaam woon- en leefklimaat.

Steun

Het kabinet heeft aangegeven de metropoolvorming rond Rotterdam en Den Haag te verwelkomen en te ondersteunen. Wel moet de inhoudelijke richting passen in een gezamenlijk commitment van de gemeenten en provincie voor de hele zuidelijke Randstad. Gemeenten en provincie moeten op gelijkwaardige

wijze inbreng hebben. Het kabinet vraagt aan de gemeenten om, samen met de provincie, voor 1 januari 2012 een concreet voorstel te doen voor invulling van de samenwerking en het tijdpad waarbinnen dit gerealiseerd zal worden.

De Metropoolregio krijgt ook steun van een aantal maatschappelijke organisaties (zie kader op pagina 24).

Ambitie

De Metropoolregio Rotterdam Den Haag heeft een tweeledige ambitie. Ten eerste het versterken van de internationale concurrentiekracht en aantrekkelijkheid van het gebied. Ten tweede om met nog meer slagkracht, tempo en resultaat dan voorheen effectieve maatregelen te nemen om de potenties van de Metropoolregio ten volle te realiseren. Bij de eerste ambitie horen de zeven pijlers: bereikbaarheid, economie, Greenport, Onderwijs & Innovatie, Ruimte en Wonen, Hof van Delfland/groenzones, Voorzieningen. De eerste pijler heeft prioriteit en moet de motor van de economische ontwikkeling van de Metropoolregio worden. Het streven is, wanneer de Wgr+ per 1 januari 2013 stopt, de nieuwe Vervoersautoriteit operationeel te hebben. Aan deze autoriteit kunnen dan de BDU-middelen verkeer &

De verstedelijking van het gebied van Den Haag en Rotterdam rond 2010

vervoer vanuit het rijk (ruim vijfhonderd miljoen euro per jaar) worden toegekend. De tweede ambitie betreft de werkwijze van de Metropoolregio. Het doel is niet

pelijke partners komen tot een portfolio van programma's en projecten vanuit de zeven pijlers en de voorstellen voor de bestuurlijke en organisatorische inbedding hiervan. Deze

'Ieder voor zich zijn de steden niet robuust genoeg om tegenwicht te bieden aan regio's in Europa'

een nieuwe bestuurslaag. Het gaat om een sterk netwerk van besturen en maatschappelijke partners met behoud van ieders verantwoordelijkheid en identiteit. Onder de vlag van de Metropoolregio mobiliseren de lokale overheden zich, in de eerste plaats de 24 gemeenten in het gebied, en worden coalities gesloten met provincie en maatschappelijke partners. De samenwerking is niet vrijblijvend. Het voorstel is dat de 24 gemeenten zich aan de Metropoolregio verbinden in een gemeenschappelijke regeling.

Planning

- November-december 2011: vorming bestuurlijke teams, bespreking brief metropoolregio in raden
- Januari – maart 2012: uitwerking pijlers. Dit is een interactief proces waarin de bestuurlijke teams met gemeenten, het bedrijfsleven en maatschap-

pelijke partners komen tot een portfolio van programma's en projecten vanuit de zeven pijlers en de voorstellen voor de bestuurlijke en organisatorische inbedding hiervan. Deze

- fase wordt afgesloten met een gezamenlijke Metropoolregiodag 2012
- April – juli 2012: opstellen ontwerpvoorstel voor gemeenschappelijke regeling Metropoolregio en consultatie raden
- Augustus – oktober 2012: verwerking gemeentelijke reacties op ontwerp gemeenschappelijke regeling en definitief voorstel gemeenschappelijke regeling naar gemeenten

'Het is zeker een pluspunt dat de Metropoolregio Rotterdam Den Haag zich als één gebied presenteert'

- 1 januari 2013: Start Metropoolregio Rotterdam Den Haag

Organisatie

De vergaderingen van de Dagelijks

Besturen en Algemene Besturen van de stadsregio's worden gebruikt als bestuurlijke tafels voor de coördinatie tussen de beide hoofdsporen (afbouw huidige organisaties en opbouw nieuwe organisatie). Een ambtelijke coördinatiegroep bestaande uit de secretarissen van de twee stadsregio's en de steden Rotterdam en Den Haag bewaakt de samenhang tussen beide hoofdsporen. De beide voorzitters bespreken met de provincie Zuid-Holland de rol van de provincie hierin. Parallel aan het bestuurlijk proces worden informatie- en overlegbijeenkomsten georganiseerd met ambtelijke netwerken van gemeentesecretarissen, griffiers en sector-directeuren.

Gemeenten aan zet

De gemeenten zijn nu aan zet. In november 2011 is vanuit alle colleges een brief naar de gemeenteraden

gestuurd waarin de voorstellen en planning uiteen zijn gezet. Hun reactie op deze brief wordt uiterlijk 15 december 2011 verwacht.

Academie met actualiteit en actie

ACTORION

Reacties

We vroegen enkele organisaties om te reageren op de ontwikkelingen rondom de Metropoolregio Rotterdam Den Haag.

“Het is goed als Rotterdam en Den Haag de krachten bundelen om gezamenlijk sterk te staan in de Randstad. Ieder voor zich zijn de steden niet robuust genoeg om tegenwicht te bieden aan regio's in Europa. Door gezamenlijk te werken aan een goede bereikbaarheid, een goede afstemming op het gebied van bedrijventerreinen, kantoren, winkels en bijvoorbeeld een goed functionerende arbeidsmarkt kan deze regio innoveren en groeien. Wel vinden wij als Kamer van Koophandel dat partijen als de gemeenten, Provincie Zuid-Holland en Rijk de democratische organen zijn waar besluitvorming dient plaats te vinden. Wij constateren dat vrijwel alle partijen vanuit eenzelfde agenda met topsectoren handelen. Nu we inhoudelijk vrijwel allemaal op diezelfde lijn zitten gaat het om krachtenbundeling. Ook als KvK bieden wij ons graag aan voor die samenwerking om ondernemerschap, een beter vestigingsmilieu, internationalisering en innovatie te stimuleren.”

Ben Schuttenbeld, sector manager regiostimulering KvK Den Haag

“Ondernemers moeten hun bedrijf goed organiseren, ze verwachten van de overheid hetzelfde. Dit geldt zeker voor de Zuidvleugel van de Randstad, waar talloze bestuurlijke partijen uitstekende intenties hebben voor een gouden toekomst, maar de bestuurlijke opeenstapeling en fragmentatie van initiatieven de concurrentiekracht van de regio schaadt. Zolang het gebied zo slecht georganiseerd is, zal de Zuidvleugel nooit uitgroeien tot een economische topregio. Een cultuur van focus, daadkracht en bestuurlijke en maatschappelijke samenwerking is nodig.”

“In het rapport Berger, dat door bedrijfsleven, kennisinstellingen, gemeenten en provincie in 2011 is opgesteld, staat precies wat dit gebied nodig heeft. In ieder geval één economische agenda, één vervoersautoriteit en één organisatie voor het aantrekken van bedrijven uit het buitenland. VNO-NCW West steunt de ideeën over een Metropoolregio Rotterdam Den Haag, maar alle overheden in de regio moeten bereid zijn over hun eigen schaduw heen te stappen en te zeggen: “Het gaat ons om de regio, om de zuidvleugel van de Randstad. We gaan het samen doen!”

Bert Mooren, directeur VNO-NCW West

“De TU Delft verwelkomt de initiatieven waarin de regio zich organiseert en één ambitie formuleert. Het is zeker een pluspunt dat de Metropoolregio Rotterdam Den Haag zich als één gebied presenteert. Voor kennisinstellingen en bedrijven zie ik daar een mooie toekomst in.”

“Ook de samenwerking tussen de universiteiten in dit gebied, de TU Delft, de Universiteit Leiden en de Erasmus Universiteit Rotterdam, biedt veel mogelijkheden. Zo wordt zichtbaar dat er een groot kenniscluster aanwezig is. Dit zal een aantrekkingskracht hebben op bedrijven. De universiteiten zijn hierin geen concurrenten, maar complementair.”

“Op dit moment wonen de meeste studenten van de TU Delft ook in Delft zelf. Dit zou door de samenwerking in de toekomst een beetje kunnen veranderen met drie campussteden en Den Haag in het gebied. Maar over het algemeen wonen de studenten toch graag bij de plek waar ze studeren.”

Dirk Jan van den Berg, voorzitter College van Bestuur TU Delft

Verschillende advies- en trainingsbureaus organiseren volgend jaar samen een nieuwe cursus voor gemeenteraadsleden: De Academie. De cursus staat in het teken van actuele thema's en (inter)actie. Het programma kent internetsessies, trainingen, workshops en excursies. Raadsleden kunnen de cursus in de eerste helft van 2012 in de eigen regio volgen.

Tekst: Peter Smit
Fotografie: Joop Wever

Het verbeteren van de eigen competenties staat bij raadsleden hoog in het vaandel. Tegelijkertijd hebben de lokale volksvertegenwoordigers (te) weinig tijd om opleidingen en trainingen te volgen. Daarom heeft een groep van bedrijven besloten om raadsleden één cursus met tien verschillende thema's aan te bieden. De titel van deze unieke cursus: De Academie.

Tijdens de cursus komen de volgende thema's aan bod:

- Persoonlijke effectiviteit
- Decentralisaties
- Omgaan met de pers
- Duurzaamheid en Maatschappelijk Verantwoord Besturen
- Debattechniek voor gevorderden
- Het Nieuwe Besturen
- Het gebruik van social media
- Nieuwe wet- en regelgeving
- Papierloos Werken
- Op bezoek bij de Tweede Kamer (excursie).

Excursie

Voor een deel kunnen de raadsleden de cursus gewoon thuis volgen. Dit zijn de thema's die volgens het concept van e-learning kunnen worden belicht en bestudeerd. Daarnaast zijn er interactieve trainingen en workshops, waarbij het verstandig is dat de docenten de cursis-

ten elkaar op locatie ontmoeten. Bij de afronding van de cursus vindt een excursie plaats naar Den Haag, waarbij de cursisten na een rondleiding door het gebouw van de Tweede Kamer in gesprek gaan met een aantal landelijke politici.

Waarde

“De verwachting is dat De Academie de raadsleden toegevoegde waarde biedt”, zegt Peter Smit, directeur van Actorion

Impuls

“Het is de bedoeling dat raadsleden bij De Academie kennis en ervaring opdoen die ze direct naar de praktijk kunnen vertalen”, aldus Smit. “We willen graag een positieve impuls geven aan de pittige functie die raadsleden hebben. We zien De Academie als een bijzonder experiment. In Nederland is een dergelijk cursusprogramma nog niet eerder in deze vorm aangeboden. Bij voldoende deelname gaan we in vier

'In Nederland is een dergelijk cursusprogramma nog niet eerder in deze vorm aangeboden'

Communicatie en één van de initiatiefnemers van De Academie. “We verwachten dat raadsleden direct baat hebben bij het volgen van de praktische lessen die wij aanbieden. Het gaat om een gebundelde reeks thema's die bij veel raadsleden hoog op de agenda staan.”

Aan de cursus wordt meegewerkt door advies- en trainingsbureaus die de wereld van de lokale overheid door en door kennen. Het programma is opgezet in overleg met de Nederlandse vereniging voor raadsleden (Raadslid.Nu).

Deelnemende bureaus en organisaties zijn o.a. BMC, NotuBiz, De Beuk, Pro-Demos, KING, Politiek Adviesbureau PAB, Debatrix, the Sustainability Company en Actorion Communicatie.

regio's aan de slag. Met als afsluiting een gezamenlijke excursie naar Den Haag. Sla het programma aan, dan is de kans groot dat De Academie blijft bestaan.”

De cursus kost 850 euro. Leden van Raadslid.Nu krijgen tien procent korting! Dit bedrag is inclusief lesmateriaal, excursiekosten, accommodatiekosten en catering. Meer informatie over De Academie is te vinden op www.actorion.nl.

De cursus start in januari 2012 en loopt door tot en met de maand juni 2012. De deelnemers ontvangen bij voltooiing van de cursus een certificaat.

www.actorion.nl

Samen verantwoordelijk voor een goed debat

Als hoogste orgaan in de gemeente, is het nemen van heldere beslissingen één van de belangrijkste taken van de gemeenteraad. Het debat is hierbij een onmisbaar middel om abstracte onderwerpen concreet te maken en meningen en standpunten gezamenlijk te onderzoeken. Maar wat nu als het debat niet verhelderend werkt? En het niet duidelijk wordt waar men het wel en niet over eens is?

Tekst: Leoni Delsink
Fotografie: Joop Wever

Met dit dilemma weten Lars Duursma en John Bijl van Debatrrix wel raad. Debatrrix traint veel raden, fracties en bestuurders in de lokale, landelijke en internationale politiek. Het trainingsbureau richt zich echt op de toepassing van het debat. Duursma: "Het probleem is niet zozeer dat volksvertegenwoordigers niet weten op te komen voor het standpunt van hun partij. Iedere fractie traint zijn leden immers vaak uitgebreid op het beheersen van de debatvaardigheden. Maar hiermee zijn zij er nog niet, want uiteindelijk gaat het er om dat een debat leidt tot een gezamenlijk besluit en het iedereen duidelijk is wie wat vond en waarom. Dat gebeurt nu nog te weinig, maar we zijn hard bezig om daar verandering in te brengen."

Samen verantwoordelijk

Volgens Duursma en Bijl zit de kracht van een goede raadsvergadering niet alleen in het duidelijk maken van je standpunt, maar vooral ook in het elkaar ondervragen naar wat dat standpunt dan precies betekent voor de gemeente. Het op gang brengen van die dialoog is een belangrijke drijfveer voor Duursma: "Wanneer een debat een dialoog wordt, is het voor mij pas echt een debat. Raadsleden moeten beseffen dat zij gezamen-

lijk verantwoordelijk zijn voor een overzichtelijk debat." Bijl, die werkte als raadslid van de Rotterdamse deelgemeente Delfshaven, vertelt: "Die verantwoordelijkheid geef je niet alleen vorm door je eigen standpunt te bespreken, maar vooral door goed te luisteren naar de standpunten van anderen en daar op in te gaan. Zo bewaar je echt het overzicht – voor deelnemers en toehoorders."

Debat in de praktijk

Het overzichtelijk houden van het debat is uiteindelijk een belangrijke voorwaarde voor het beter besturen van de gemeente. Voor veel volksvertegenwoordigers is dit echter nog een struikelblok. "Dit komt doordat veel raadsleden in hun betoog vaak de aanname maken dat iets wat zij belangrijk vinden, ook

net een training hadden gegeven ontstond een discussie over het raadshuis. De grootste fractie vond dat er een nieuw raadshuis moest komen aan het stadsplein om de levendigheid van het centrum te vergroten." Bijl springt bij en vertelt verder: "Waarop een eenmansfractie zei: als je een levendig stadscentrum wilt, dan moet je er juist geen raadshuis neerzetten. Mensen komen daar voor hun paspoort, vergunning of om bij deze vergadering te zijn. Maar niet om gezellig iets te drinken met vrienden. Dus juist als je voor levendigheid bent, kies je niet voor het stadhuis aan het stadsplein." Duursma en Bijl kijken op zo'n moment met trots hoe het debat zich ontwikkelt. Bijl: "De succesfactor hier was dat hij het meningsverschil niet alleen heeft weten te gebruiken om zijn eigen standpunt te

'Wanneer de raad beter debatteert, kan zij de gemeente beter besturen.'

belangrijk is voor een ander", aldus Bijl. Duursma: "Inderdaad. Ze hebben er een handje van om dat wat zij belangrijk vinden terloops te noemen, omdat het voor hen zo vanzelfsprekend is. Juist het duidelijk blijven maken van de waarom-vraag is onmisbaar voor een goed debat. Dit inzicht proberen wij raadsleden in onze trainingen daarom ook echt mee te geven."

In de visie van Debatrrix spreekt een volksvertegenwoordiger in de raadszaal ook om mensen aan het denken te zetten. Duursma geeft hiervan een pakkend voorbeeld. "In een gemeente waar wij

versterken, maar ook andere fracties aan het denken zette en uiteindelijk voor zich won. Als dat lukt, dan stijgt het debat tot nieuwe hoogten."

Het campagneplan

Het raadswerk en -debat laat zich moeilijk vergelijken met een ander ambt. Een reden voor Duursma om in zijn team alleen te werken met trainers met politieke ervaring. Zij kennen en herkennen de werkwijzen van de raad als geen ander. Bijl vertelt hoe de trainingen worden opgezet: "Als we aan de slag gaan met het verbeteren van een debat, beginnen we meestal met een observatie

Lars Duursma en John Bijl, de directie van Debatrrix

vanaf de publieke tribune. We kijken dan precies hoe het debat gevoerd wordt, letten op wat er goed en wat er slecht gaat en waar dit door komt. Daarna organiseren we een plenaire bijeenkomst waarin we de hele raad onze observaties voorhouden. We hebben bovendien een oefendebat ontwikkeld speciaal om raadsleden het belang van luisteren en debatteren vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid te laten ervaren."

Het doel van deze specifieke aanpak is voor Duursma erg duidelijk. "Wij trainen vaak niet zozeer in debatvaardigheden, want daarmee alleen verbeter je het debat niet. We kijken naar alle factoren die de kwaliteit van het debat en de besluitvorming beïnvloeden. Als gevolg van onze trainingen moet de raad als geheel beter gaan functioneren." Bijl vult aan: "Wij leren hen om het bestuursinstrument dat zij hebben, effectiever te gebruiken." "En dat is ontzettend belangrijk," vervolgt Duursma, "want wanneer de raad beter debatteert, kan zij de gemeente beter besturen."

Het debat in uw gemeenteraad

Als u wilt weten of het debat in uw gemeenteraad goed verloopt, kun u uzelf de volgende vragen stellen:

- 1: Is na afloop van ieder raadsdebat duidelijk wie wat vond?
- 2: Is altijd duidelijk welk besluit is genomen en waarom?
- 3: Gebruiken wij het debat daadwerkelijk om onze gemeente beter te besturen?

Is het antwoord vaker nee dan ja, dan is er volgens Debatrrix nog ruimte voor verbetering. Wie gingen u voor?

Peter van Gool raadslid in Tilburg: "Wat ik erg merk is dat raadsleden in Tilburg na de training van Debatrrix zich veel bewuster zijn geworden van de gezamenlijke verantwoordelijkheid die we dragen voor het voeren van een goed debat. En belangrijk is dat duidelijk wordt waarover we van mening verschillen en ook op zoek gaan naar de overeenkomsten. Dat is voor mij de winst die we hebben behaald ten opzichte van de periode voor de training."

Bülent Isek, raadslid in Utrecht: "Als nieuw raadslid heb ik heel veel geleerd van de trainingen en coaching van Debatrrix. Door de goede structuur van de training, de feitelijke situaties die de trainers als voorbeeld nemen, had ik elke keer weer zin om naar de training te gaan. Ik ben van mening dat het voor ieder raadslid, wethouder en andere personen die deelnemen aan debatten, een aanrader is om deze training te volgen."

Wordt zeker vervolgd!

“Wordt zeker vervolgd!”, zo luidde kernachtig de boodschap van een tevreden voorzitter Peter Otten tegenover een enthousiaste zaal bij de afsluiting van het eerste jaarcongres van Raadslid.Nu op 12 november te Papendal. Een geslaagde dag vol met waardevolle contacten, leerzame workshops, verrassende momenten, debat en humor- en kennisvolle uitwisseling van informatie. Het thema ‘Raadslid van de toekomst’ had gezorgd voor voldoende inspiratie.

Tekst: Hans Bongers
Beeld: Aniek Bleumer

Eerder die dag had Otten met hetzelfde enthousiasme het jaarcongres geopend. Het eerste congres van de vereniging. Hij wees in zijn openingsrede op de positie van Raadslid.Nu die steeds belangrijker wordt voor raadsleden om hun werk goed te doen. De vereniging heeft de afgelopen tijd niet stil gezeten. Raadslid.Nu, de Nederlandse vereniging voor raadsleden, is stevig op de kaart gezet en er wordt nog dagelijks gewerkt aan de belangenbehartiging. Peter Otten: “We dragen actief bij aan de opinievorming, we bieden raadsleden ondersteuning en advies en we bevorderen het competentieniveau.”

Hij wees erop dat ‘het raadslid van de toekomst’ beter zal functioneren met een krachtige beroepsvereniging achter zich. Daarvoor is de steun nodig van nog meer raadsleden, meer leden voor de vereniging dus. “Want we zijn nog lang niet compleet”, zo vervolgde Peter Otten doelend op het huidige ledental van bijna duizend leden, ongeveer één tiende van het totaal aantal raadsleden in ons land. “Er komt veel op raadsleden af. En voor ons als vereniging is veel werk aan de winkel. Met meer leden zal de vereniging

een nog krachtiger geluid kunnen laten horen”, zo liet de voorzitter de zaal horen, voordat hij het spreekgestoelte vrijmaakte voor minister Ivo Opstelten van Veiligheid en Justitie.

Nationale politie

De integrale veiligheid op lokaal niveau is één van de onderwerpen waar ‘het raadslid van de toekomst’ zich veel meer mee zou moeten bemoeien, zo betoogde de minister in Papendal. Hij had het eigenlijk heel kort kunnen houden. “Wat ik u hier wil vertellen is samen te vatten in één zin: Ik heb u als raadslid nodig, want u staat aan de basis van veiligheid in de gemeente”. Gelukkig nam de bewindsman genoeg tijd om deze stelling aan de zaal uit te leggen: “Veiligheid is het resultaat van de inspanningen van de samenleving dus ook van scholen, zorginstellingen, jeugdwerk, woningbouwcorporaties, GG&GD, de horeca, het bedrijfsleven enzovoort, en – niet in de laatste plaats – van de burgers zelf”, zo legde hij de zaal uit.

Volgens Opstelten is het zaak dat al die partijen vanuit hun eigen verantwoordelijkheid, hun steentje bijdragen aan

een veiligere samenleving. Het is aan de colleges van B&W – en vooral de burgemeester - om voor de gemeente een integraal veiligheidsplan te maken. Dat plan is de basis van waar uit de Nationale politie straks aan de lokale veiligheid gaat werken. De inhoud van dat plan moet afgestemd worden, er is regie nodig om het te laten slagen. “U bepaalt dus de kaders voor de lokale prestaties van de politie. En u controleert het gezag over de politie in de persoon van de burgemeester”, aldus Opstelten.

Creatief ondersteunen

André Bolhuis, voorzitter van NOC*NSF, richtte zich ook al met enthousiasme op het gehoor van een zaal vol raadsleden. Ook voor hem een doelgroep waar hij graag zijn pijlen op richt. Naast topsport houdt hij zich namelijk ook bezig met breedtesport. En voor breedtesport is het lokale niveau onmisbaar. Sportverenigingen, maar ook organisaties en beleidsmakers op het gebied van welzijn, jeugdbeleid, onderwijs, opvoeding en gezondheid. De relaties tussen deze onderwerpen en het lokale bestuur zijn duidelijk. “Sport hoeft niet veel te kosten, maar iedere

ZKH Prins Carlos Bourbon Parme overhandigt Peter Otten ‘Mijn Groene Verlanglijstje’

euro verdient zich dubbel en dwars terug. Als je alleen al denkt aan de dikke kinderen en de kosten die komen om eventuele gezondheidschade op te lossen.” Hij wees erop dat een goed sportbeleid aan de basis ligt, maar dat de sport zelf geen kapitaalverslinder is. “Waar het vooral om gaat is faciliteiten bieden, creatief ondersteunen en met goede ideeën komen, dat is al heel belangrijk.” Bolhuis besloot met een warme oproep aan de zaal vooral aandacht te geven aan de Nationale Sport Week, vanuit de breedtesport een belangrijk instrument om sport bij kinderen te promoten.

De NOC*NSF-voorzitter maakte op het podium plaats voor een interessante forumdiscussie. Onder leiding van dagvoorzitter Frits Wester en aan de hand van prikkelende stellingen, kwamen experts uit bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties tot interessante uitkomsten.

Ideeënrijk volk

Met enige luchtigheid en onder veel hilariteit nam de zaal vervolgens het betoog van Herman Pleij in ontvangst.

Pleij is cultuurhistoricus en hoogleraar historische Nederlandse letterkunde. Hij zette een humorvol epos neer over de Nederlander en het succes dat deze al eeuwen heeft met het poldermodel. Een puur Nederlands product. De Nederlander die altijd klaagt, maar in opiniepeilingen altijd wel tevreden is, onderscheidt zich vooral met een sterk decentraal georganiseerd landsbestuur. De overlegcultuur, omdat iedereen vindt dat hij of zij wel iets te zeggen heeft en opvattingen heeft die best gehoord mogen worden. Nederland heeft dat gecultiveerd tot een groot goed. Verwierf daarmee in de wereld zijn positie als creatief en ideeënrijk volk. Het poldermodel, mits met de juiste intentie toepast, is volgens Pleij bijna synoniem voor het raadsledenwerk. Onze vorm van democratie met ruimte voor ieders mening en idee, dat is toch de belangrijkste handelswaar voor jullie als raadsleden, hield hij de zaal voor.

Wat volgde was een gezellig drukke lunch met veel mogelijkheden voor netwerken op het kennisplein. En vervolgens een groot aantal workshops. Aan

het eind van de middag was een verrassend slotevenement in het vooruitzicht gesteld. Het werd een vrolijk spektakel van enkele tientallen zingende ‘groene pietjes’ en de presentatie van het eerste ‘Mijn Groene Verlanglijstje’ door niemand minder dan ZKH Prins Carlos Bourbon Parme. Zijne Koninklijke Hoogheid kwam geheel in stijl de zaal binnen op een elektrische scooter en overhandigde namens Greenem het verlanglijstje aan Peter Otten. Greenem is een online platform dat mensen moet aanzetten tot gebruik van duurzame huishoudelijke apparatuur. Onder vrolijk gezang eindigde zo een fantastisch eerste jaarcongres op een luchtige maar inhoudelijke wijze: zou niet elk ‘raadslid van de toekomst’ een beetje groen moeten zijn?

www.raadslid.nu

Nieuwe hoofdstructuur voor regionale crisisorganisatie in Haaglanden

De Veiligheidsregio Haaglanden heeft een nieuw crisisplan, een nieuwe 'hoofdstructuur' voor de rampenbestrijding en crisisbeheersing. De nieuwe hoofdstructuur omvat: de meldkamer; een commando plaats incident (CoPI); team(s) bevolkingszorg; een regionaal operationeel team (ROT); een gemeentelijk beleidsteam (GBT) of regionaal beleidsteam (RBT).

De nieuwe hoofdstructuur wijkt dusdanig af van de oude dat er door de hulpdiensten en gemeenten flink geïnvesteerd is, om deze bij alle operationele functionarissen 'tussen de oren' te krijgen. Hiervoor is een zestal symposia, met als titel 'Opschalen in Haaglanden', voor alle operationele functionarissen van de vier kolommen - gemeente, politie, brandweer en geneeskundige dienstverlening - georganiseerd. Tijdens deze symposia werd iedereen in een dynamisch programma in hoog tempo meegenomen in de nieuwe opschalingstructuur. Dit heeft gezorgd voor een duidelijke en eenduidige beeldvorming van de nieuwe crisisorganisatie. Voor de volledige organisatiestructuur,

de voorwaardenscheppende processen en de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van alle functionarissen, wordt verwezen naar het Regionaal Crisisplan Haaglanden (www.vrh.nl/organisatie/openbare-stukken-vrh/).

Het nieuwe opschalen

Bij een groot incident, ramp of crisis wordt nu als volgt opgeschaald in Haaglanden:

- GRIP 1 (Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdingsprocedure): In het CoPI worden onder aansturing van een Leider CoPI, op de plaats van het incident (het zogenoemde brongebied), de hulpdiensten en de gemeenten operationeel gecoördineerd en aangestuurd. Er wordt door de Leider CoPI ter plaatse afgestemd met andere betrokken partijen. Hij adviseert het Regionaal Operationeel Team.
- GRIP 2: Als er bij het incident sprake is van een effectgebied (bijvoorbeeld een wolk met gevaarlijke stoffen), zorgt de regionaal operationeel leider (OL) met de hoofden van de hulpdiensten, gemeenten en eventuele crisispartners in het regionaal operationeel team

(ROT), dat o.a. de effecten van het incident worden bestreden en voor ondersteuning van het CoPI. Verder zorgt de OL voor het informeren en adviseren van het lokale bestuur bij GRIP 3 en de voorzitter van de veiligheidsregio bij GRIP 4.

- GRIP 3: Als bij een ramp of crisis in één gemeente behoefte is aan bestuurlijke afstemming wordt het gemeentelijk beleidsteam (GBT) actief. Het team ondersteunt de burgemeester in de uitvoering van het 'opperbevel' dat de burgemeester heeft in geval van een ramp of crisis. Het Team Bevolkingszorg in de gemeente zorgt er voor dat de inzet van de gemeentelijke actiecentra rechtstreeks wordt afgestemd met het ROT.
- GRIP 4: Als bij een ramp of crisis meerdere gemeenten zijn betrokken, wordt het gemeentelijk beleidsteam opgeheven en wordt een regionaal beleidsteam (RBT) actief onder aansturing van de voorzitter van de veiligheidsregio (burgemeester van Den Haag). Het team ondersteunt de voorzitter van het RBT in zijn taak.

Uniek in Nederland: twee permanent bezette duikenheden in Haaglanden

Brandweer Haaglanden geeft de komende periode een kwaliteitsimpuls aan de specialistische taken. Meest opvallend hierbij is de wijze waarop zij het bestrijden van waterongevallen vanaf 1 november 2011 in Haaglanden organiseert, namelijk met twee duikenheden die voorzien zijn van een vaste, gegerande bezetting met een beschikbaarheid van '24/7'. Daarnaast zijn alle blusvoertuigen van de 24 kazernes in Haaglanden voorzien van waadpakken, waardoor zij op vrijwel alle plaatsen in de regio binnen acht minuten een grijppreding kunnen starten bij waterongevallen. Dit is een redding maximaal vijftien meter uit de kant bij een waterdiepte van 1,5 meter. Deze combinatie kan binnen Nederland

als bijzonder en vernieuwend worden gezien. Brandweer Haaglanden heeft hiermee de hulpverlening op dit gebied goed gewaarborgd.

Specialiseren

Sinds 1 januari 2010 is de brandweer in de regio Haaglanden geregionaliseerd. Vanuit negen lokale (gemeentelijke) korpsen is met ingang van deze datum één regionale organisatie gevormd. De regionalisering maakte het mogelijk en noodzakelijk om al het materieel en personeel op efficiëntere wijze over de verschillende brandweerkazernes - en daarmee over de regio - te verdelen. Door deze herschikking ontstaat ruimte om te investeren in het verder specialiseren.

Waar voorheen brandweerlieden werden opgeleid en geoefend moesten zijn en blijven, op meerdere specialistische taken, wordt dat nu teruggebracht tot één of hooguit twee specialismen. Uiteraard blijft iedere brandweerman of -vrouw ook geschikt voor bluswerk en het redden van mens en dier bij brand. Naast de kwaliteitsimpuls die is gegeven aan de bestrijding van waterongevallen, zal daarom de komende periode worden gestart met een kwaliteitsimpuls op het gebied van technische hulpverlening en ongevalsbestrijding gevaarlijke stoffen. Dit alles met als doel de burgers in Haaglanden op het hoogste kwalitatieve niveau noodhulp te kunnen verlenen.

KvK-Startersdag: een hele ervaring!

Wilfried Brehm (51) en Dirk van der Zanden (17) bezochten op zaterdag 5 november de Startersdag bij het Provinciehuis in Den Haag. Wat waren hun bevindingen?

Het verhaal van Henk Schaft van FNV Zelfstandigen over 'starten als freelancer' viel in de smaak. Dirk wil hier gelijk mee aan de slag: "ik wist niet dat er verschillende soorten VAR-verklaringen zijn en hoe de belastingdienst hier mee omgaat. En aan welke criteria je moet voldoen om ondernemer te zijn. Dat wil ik nog eens goed bestuderen. Dat je je opdrachten goed op papier moet zetten klinkt heel logisch, maar is toch wel

weer een gouden tip als je voorbeelden krijgt over wat er mis kan gaan." 'Netwerken doe je zo' met Mark van Oosten van de KvK was een mooie beleving. "Mark wist met mooie voorbeelden te vertellen dat het verkopen via reclamemateriaal en internet alleen meestal niet voldoende is. Persoonlijk contact helpt je vaak een stuk verder. Verkoop vooral jezelf, geef niet alles prijs maar laat je klanten proeven en beleven wat ze met jouw product of dienst kunnen. Laat ze er over nadenken en terugkomen voor meer." Wilfried is erg gecharmeerd over de bevlogen manier waarop Mark zijn verhaal over netwerken brengt.

www.dirksfotografie.nl
www.brehmslearningcompany.nl
www.kvk.nl/startersdag

Dirk van der Zanden (links) en Wilfried Brehm op de Startersdag van de KvK.

Nieuwe directeur KvK Den Haag

Op 1 december 2011 is de heer Eduard van de Lustgraaf gestart als interim algemeen directeur bij Kamer van Koophandel Den Haag (KvK). Zijn voorganger, de heer Gert Zandsteeg, ging met pensioen en sloot daarmee een carrière van 37 jaar bij de KvK af. Van de Lustgraaf zal de functie van algemeen directeur tijdelijk bekleden, tot aan het moment dat de Kamers van

Koophandel samen met Syntens opgaan in het Ondernemersplein. Van de Lustgraaf is sinds drie jaar interim manager en was daarvoor algemeen directeur van het Hoofdbedrijf Detailhandel. De heer Gert Zandsteeg blijft Honorair Consul van Litouwen, een functie die hij al 10 jaar vervult.

www.kvk.nl

Eerste aardwarmteboring in Westland nog dit jaar!

De voorbereidende werkzaamheden om te komen tot de eerste aardwarmteboring in Westland zijn begin november 2011 gestart. Initiatiefnemer Green Well Westland BV laat twee pijpen van vijftig centimeter doorsnede boren tot een diepte van honderd meter. De verwachting is dat er in december daadwerkelijk gestart kan worden met het boren naar aardwarmte. Warm water van 2.800 meter diepte zal worden gebruikt om de aangesloten bedrijven van energie te voorzien.

In Green Well Westland BV participeren de glastuinbouwbedrijven Zwingrow, Zeurniet, G. Verkade BV, Teun Valstar BV en J.C.M. Mulder. Het aardwarmteproject van Green Well Westland BV wordt ondersteund vanuit de Westland Agenda. Rabobank Westland heeft één

miljoen euro geschonken aan de Westland Agenda. De gemeente heeft eveneens één miljoen euro beschikbaar gesteld. Met deze twee miljoen worden twee aardwarmte-initiatieven onder-

steund. Een deel van het bedrag ontvangen de initiatiefnemers als tegemoetkoming in de kosten. Het andere deel wordt gebruikt om boorrisico's en/of financieringsrisico's af te dekken.

Wethouder Theo Duijvestijn en Jos Scheffers van kwekerij Zeurniet (een van de initiatiefnemers) bij de start van de werkzaamheden voor de eerste aardwarmteboring in het Westland.

Van schone straat tot klimaatbeleid

“Afval heeft in korte tijd een geheel andere dimensie gekregen”, constateert Erik de Baedts, directeur van de NVRD. “Afval en reiniging zijn van groot maatschappelijk belang. En dan doel ik niet alleen op het belang van een schone straat, maar ook de invloed van afval op ons klimaat en de toekomstige grondstofvoorziening voor onze economische ontwikkeling.”

Tekst: Peter Smit
Fotografie: Anoenk Bleumer

De NVRD (koninklijke vereniging voor afval- en reinigingsmanagement) is de brancheorganisatie voor het afvalbeheer en de reiniging van de openbare ruimte. Het is een overkoepelend orgaan van gemeenten en hun gemeentelijke afvalbedrijven in een wereld die voortdurend en in een hoog tempo verandert. En toch bestaat de club al meer dan een eeuw, omdat directeuren van reinigingsdiensten in diverse grote steden in ons land het in 1907 belangrijk vonden om kennis met elkaar te delen en de krachten te bundelen.

De Baedts: “Meer dan honderd jaar na de oprichting vinden we het nog steeds belangrijk om kennis te delen en elkaar te helpen. Onze organisatie verenigt nog steeds de gemeenten die verantwoordelijk zijn voor afvalinzameling en reiniging en hun publieke bedrijven. Anno 2011 zijn in de totale branche honderden publieke en private bedrijven actief. Samen hebben zij meer dan 28.000 werknemers en een omzet van meer dan zes miljard euro. Afval en reiniging zijn belangrijke beleidsthema's geworden, die een directe relatie hebben met hygiëne, volksgezondheid, milieu, grondstoffen en klimaat.”

Duurzaamheid

Afval is niet meer alleen een grote kostenpost die in gemeenten naar inwoners wordt doorberekend in de zogeheten afvalstoffenheffing. “Afval levert ook veel op. Op het gebied van recycling zijn electronicaproducten op dit moment gewoon geld waard en dan hebben we het nog niet eens over de bijdrage van het afvalbeleid op het gebied van duurzaamheid. Door goed om te gaan met afval kunnen we als branche een belangrijke bijdrage leveren aan het behalen van de internationale klimaatdoelstellingen. Als NVRD vinden we dan ook dat nieuwe inzamelmethodes en verwerkingstechnieken van afval

Netwerk

De NVRD is het kloppende hart van een netwerk waarbij meer dan vijfhonderd organisaties, gemeenten en hun afval- en reinigingsbedrijven zijn aangesloten. Deze leden zijn ingedeeld in drie sectoren: de regievoerende gemeenten, publieke dienstverlenende bedrijven in afval en reiniging van de openbare ruimte en de dienstverleners aan de afval- en reinigingsbranche.

Peeters: “We zitten in een sector waarin veel innovatieve ontwikkelingen plaatsvinden. Het recyclen van afval staat in Nederland al op een hoog niveau. Twintig jaar geleden ging een groot deel van

'Door goed om te gaan met afval kunnen we als branche een belangrijke bijdrage leveren aan de internationale klimaatdoelstellingen.'

moeten leiden tot een forse CO₂-reductie. In Nederland zetten we op dit gebied goede stappen, maar het kan nog veel beter”, aldus De Baedts.

Bas Peeters, coördinerend beleidsmedewerker van de NVRD, onderschrijft de woorden van zijn directeur: “We helpen gemeenten en hun publieke bedrijven bij het bereiken van hun doelstellingen en brengen professionals bij elkaar. Dat doen we door onder meer een nationaal en internationaal erkend platform te vormen voor de uitwisselingen van kennis en ervaring op het gebied van afvalbeheer en reiniging. Samen zetten we ons in voor maatschappelijk verantwoord afvalbeheer in een schone openbare ruimte.”

het afval nog naar de stortplaats of de verbrandingsoven. Tegenwoordig wordt maar liefst tachtig procent van het afval van huishoudens en bedrijven hergebruikt. En het is de bedoeling dat dit percentage de komende jaren nog verder toeneemt.”

“Sommige soorten afval zijn geen kostenposten meer, maar leveren juist geld op”, zegt De Baedts. “Denk aan de electronicaproducten, maar ook textiel. Veel bedrijven zijn al bezig om uit afval weer nieuwe grondstoffen te maken. Door een goede inzameling te stimuleren kunnen gemeenten recycling bevorderen en tegelijkertijd de afvalstoffenheffing verlagen. Recyclen is niet alleen een goede zaak voor het milieu, het is

Bas Peeters (l), coördinerend beleidsmedewerker en Erik de Baedts, directeur van de NVRD

ook pure noodzaak. Als we niet structureel en gestructureerd recyclen, dan hebben we over een jaar of tien geen kostbare metalen voor onze mobiele telefoon meer.”

“Als we ons gedrag niet aanpassen, dan zijn diverse soorten grondstoffen straks gewoon op. Aan de andere kant ligt het geld gewoon op straat: voor diverse soorten afval wordt betaald of er zijn subsidiemogelijkheden om de inzame-

ling en verwerking in goede banen te leiden. Hierin kan de NVRD gemeenten adviseren”, aldus de directeur. “Ook voert de NVRD een benchmark uit waarmee de leden geprikkeld en gestimuleerd worden om doeltreffender en doelmatiger te werken. Bij de verwerking van afval volgen we de voorkeursvolgorde die is vastgelegd in de zogeheten Ladder van Lansink. Hierbij gaat het om afvalpreventie, producthergebruik, materiaalhergebruik, verbranden met

energieterugwinning, verbranden en storten. Dat rijtje bestaat al lang, maar het werkt nog steeds.”

Burgerparticipatie

“De burgers, beter gezegd de consumenten, zijn in Nederland druk bezig met het inzamelen van allerlei soorten afval”, aldus Peeters. “Denk aan groente-, fruit- en tuinafval, papier, glas, plastic en restafval. Het is dan ook belangrijk de burger actief te laten meewerken

aan een schone stad, vooral als de budgetten onder druk staan. Waarom de gemeente bellen om iets op te ruimen als je als burger ook zelf de handen uit de mouwen kunt steken? Dat heeft een positieve invloed op de beleving van de burger en de leefbaarheid in de stad. Op het gebied van afval en reiniging kan burgerparticipatie uitstekend werken. Als inwoners kunnen meepraten, dan heb je als gemeente direct draagvlak voor het nieuwe beleid.”

Een van de nieuwe trends is het opwekken van energie met bijvoorbeeld snoei-hout, mest of groente-, fruit- en tuinafval. De NVRD heeft hiervoor het spoorboekje biomassa gemaakt. “Duurzaam energie opwekken, vraagt vaak om forse investeringen”, zegt Peeters. “Essentieel is dat klanten inzicht krijgen in de mogelijkheden om op een rendabele wijze energie op te wekken. In het spoorboekje geven we aan welk proces moet worden doorlopen in één of meerdere gemeenten om een project te realiseren en welke afwegingen daarbij een rol van betekenis spelen.”

Europese Unie

De gemeenten zijn wettelijk verplicht om het huisvuil op te halen, maar je ziet nu dat de Europese Unie steeds meer verantwoordelijkheid legt bij de producenten. Voor wit- en bruingoed was dit er al een tijd, zij moeten de inzameling van hun producten organiseren en financieren. Sinds kort zijn daar kunststofverpakkingen bijgekomen. Daarmee lijkt de taak van de gemeenten te verschuiven. Vroeger was de gemeente de enige opdrachtgever. Nu is er ook een rol voor de producenten. Dat vraagt van de gemeente meer regie, gericht op het optreden als dienstverlener richting producenten en meer regie op het beheer van de openbare ruimte.

Peeters: “Het vegen en borstelen, de bestrijding van graffiti, kauwgom, hon-

denpoep en onkruid zijn voor inwoners belangrijke onderwerpen bij de beleving van de woonomgeving. Trouwens, onderzoek toont aan dat de criminaliteit en het vandalisme in een wijk afnemen als de openbare ruimte er schoon en opgeruimd bijligt. Reiniging is steeds meer een echt vak. Vroeger keek een gemeente vooral naar de frequentie van het schoonmaken van de openbare ruimte, tegenwoordig gaat het steeds meer om de beeldkwaliteit. Bijvoorbeeld een hogere beeldkwaliteit in het centrum van een stad en een lagere beeldkwaliteit in het buitengebied. Dat vraagt om een andere werkwijze. Integraal beheer en pas ingrijpen als het nodig is.” Peeters voegt toe: “Hiermee bedoelen we dat afdelingen van een gemeente op het gebied van afval en reiniging goed met elkaar samenwerken en dat ook andere partijen, zoals woning-

jecten waarin mensen van de sociale werkvoorzieningen kunnen worden ingezet. Het gaat dan ook om werk voor laaggeschoolde mensen. Je moet daar wel voor opgeleid of getraind worden. Dat brengt personen weer dicht bij de arbeidsmarkt. Samen met de bedrijven van de sociale werkvoorziening kijken we naar geschikte projecten. Ook deze vorm van samenwerking wordt door burgers gewaardeerd. Het is een manier van werken die voor iedereen zichtbaar is. Inwoners reageren positief als bijvoorbeeld een plantsoen door mensen van de sociale werkvoorziening wordt onderhouden.”

Drukke agenda

“We hebben een mooi vak”, zegt De Baedts. “We zijn met lobbytrajecten en belangenbehartiging bezig, maar we draaien ook mee in de dagelijkse prak-

'Sommige soorten afval zijn geen kostenpost meer, maar leveren juist geld op.'

corporaties, bij de samenwerking worden betrokken. Helaas zien we dat de samenwerking niet altijd gesmeerd verloopt. Het komt nog steeds voor dat nieuwbouwwijken of speelplaatsen worden ingericht zonder overleg met de reinigingsdienst. Dan wordt bijvoorbeeld het straatmeubilair zo geplaatst dat je er met een veegmachine niet langs kunt. Dat leidt tot onnodige vervuiling in de openbare ruimte, gevoelens van onveiligheid, en sociale problemen die voorkomen kunnen worden.”

Werkvoorziening

De Baedts stipt nog een belangrijk punt aan: de werkgelegenheid die afval en reiniging opleveren. “Dan denk ik niet alleen aan de arbeidsplaatsen in de afvalbranche zelf, maar ook aan de pro-

tijk. We komen overal in het land en dankzij het netwerk ontdekken we heel snel welke plannen en projecten goed of minder goed lopen. Daarbij is het delen van kennis en elkaar stimuleren en inspireren van groot belang. We organiseren regelmatig congressen, themadagen en bijeenkomsten en we zijn vaak aanwezig bij evenementen van anderen. De NVRD geeft zelf al meer dan honderd jaar het vakblad GRAM uit en we werken aan een nog betere website. Al met al hebben we dat in Nederland goed voor elkaar. Dat zien ook de collega's in andere landen. We krijgen regelmatig vragen uit het buitenland over afval en reiniging, omdat we daar in Nederland al een oplossing voor hebben bedacht.”

Meer informatie: www.nvrd.nl

Actorion

communicatie

U en Actorion Communicatie:

Eén team. Eén doel.

Communicatie is ónze sport. Bouwen aan een boodschap die scoort. De lat hoog leggen. Samen de horden nemen. Soms met een lange adem, maar ook met oog voor snelheid als het moet. Met dat ene doel voor ogen: een goed resultaat voor onze klanten. Dat is de drive van onze adviseurs: de wil om te winnen. Met dezelfde passie en emotie als in sport.

Sprint naar www.actorion.nl of toets behendig 026 443 82 87.

Actorion Communicatie zorgt o.a. voor:

- strategisch advies
- detacheringen / interim-management
- productiecoördinatie
- interactieve media

Actorion Communicatie

Arnhemsestraatweg 346

6881 NK Velp

T 026 443 82 87

E adviseurs@actorion.nl

KOCH NOTARISSEN

's - G R A V E N H A G E

Een testament van vóór 2003?

Laat u adviseren over nieuwe en mogelijk fiscaal
vriendelijke mogelijkheden.

Wel in een B.V. ondernemen of niet?

Fiscaal voordeel is niet het enige voordeel.

Laat u adviseren.

Groot Hertoginnelaan 32a – 2517 EG 's-Gravenhage

Telefoon (070) 346 95 02 – Telefax (070) 345 82 33

info@kochnotarissen.nl

